

Cooperarea internațională în materie de securitate nucleară

Comisia rămâne un actor important la nivel mondial, dar nu dispune de o strategie cuprinzătoare și nu asigură o monitorizare solidă

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Cuprins

Puncte

01-11 | **Mesajele principale**

01-06 | De ce este important acest domeniu

07-11 | Ce a constatat și ce recomandă Curtea

12-57 | **Observațiile Curții, în detaliu**

12-24 | **Cooperarea internațională în materie de securitate nucleară este relevantă, dar Comisia nu dispune de o abordare strategică cuprinzătoare și actualizată**

13-14 | Cooperarea internațională în domeniul securității nucleare este relevantă, având în vedere natura transfrontalieră a riscurilor nucleare

15-24 | Comisia nu dispune de o strategie actualizată și cuprinzătoare care să îi ghideze intervențiile

25-33 | **În general, selectarea acțiunilor se face în funcție de nevoi bine definite în materie de securitate nucleară, dar nu există o prioritizare riguroasă**

26-28 | Comisia a definit un proces de selecție bine fundamentat, bazat pe nevoi specifice în materie de securitate nucleară

29-30 | Acțiunile nu sunt selectate pe baza unui punctaj și a unei ierarhizări în funcție de criteriile predefinite, ceea ce reduce transparența procesului

31-33 | Încă de la început, unele acțiuni au prezentat probleme de maturitate sau nu demonstau suficient de ce aveau nevoie de finanțare din partea UE

- 34-49 | Sprijinul UE a contribuit la acțiuni diverse și uneori complexe, dar s-a confruntat adesea cu întârzieri și, uneori, cu costuri mai mari și cu riscuri de sustenabilitate**
- 35-37 | UE a sprijinit realizarea unei game largi de acțiuni, inclusiv proiecte mari și complexe
- 38-45 | Acțiunile au fost adesea finalizate cu întârziere și, în unele cazuri, cu depășirea bugetului
- 46-49 | În unele cazuri, sustenabilitatea pe termen lung rămâne o provocare majoră
- 50-57 | Monitorizarea asigurată de Comisie este insuficientă din mai multe puncte de vedere**
- 51-54 | Comisia se bazează pe activitatea de monitorizare desfășurată de părți terțe în ceea ce privește împrumutul acordat Ucrainei, fără să existe un cadru clar care să definească rolurile și responsabilitățile
- 55-57 | În majoritatea cazurilor, monitorizarea se concentrează pe realizări și nu pe îmbunătățirile efective în materie de securitate nucleară

Anexe

Anexa I – Informații despre audit

Anexa II – Lista contractelor incluse în eșantion

Acronime

Glosar

Răspunsurile Comisiei și ale Serviciului European de Acțiune Externă

Calendar

Echipa de audit

Mesajele principale

De ce este important acest domeniu

- 01** Cererea de energie este în creștere la nivel mondial, iar tehnologiile nucleare asigură o parte din ce în ce mai mare a acesteia, cu noi reactoare care devin operaționale în diferite părți ale lumii. Energia nucleară este utilizată în primul rând pentru generarea de energie electrică și termică. Medicina, agricultura și explorarea spațială utilizează, de asemenea, tehnologii nucleare. Larga răspândire a acestor tehnologii și efectele puternice ale radiațiilor în caz de funcționare defectuoasă fac din securitate o cerință esențială.
- 02** Securitatea nucleară înseamnă realizarea condițiilor corespunzătoare de operare, precum și prevenirea accidentelor și diminuarea consecințelor acestora, având drept rezultat protecția lucrătorilor, a populației și a mediului contra pericolelor care sunt asociate radiațiilor. Conceptul înglobează securitatea instalațiilor nucleare, a deșeurilor radioactive și a transportului de materiale radioactive.
- 03** Responsabilitatea principală pentru securitatea nucleară revine organizației responsabile pentru instalațiile și activitățile care generează riscuri de radiații. Supravegherea lor reglementară este o responsabilitate națională. Acestea fiind spuse, accidente precum cele care au avut loc la Cernobil în 1986 și la Fukushima în 2011 au accentuat preocupările legate de securitatea nucleară în întreaga lume. Căderile radioactive provocate s-au răspândit dincolo de frontierele respective, purtate de vânt și de curenții oceanici. În plus, aceste accidente au avut un impact asupra opiniei publice și a guvernelor și au generat costuri substanțiale de remediere pentru întreaga comunitate internațională. Deoarece vizează prevenirea pericolelor pentru mediu la scară internațională, securitatea nucleară poate fi considerată un **bun public** global.

- 04** De-a lungul timpului, UE a fost un promotor activ al cooperării internaționale în materie de securitate nucleară, atât în interiorul, cât și în afara frontierelor sale. Granturile din Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară și împrumuturile acordate de Euratom au sprijinit o gamă largă de acțiuni, de la educație și instruire la furnizarea de cunoștințe de specialitate și de echipamente de securitate, infrastructură și lucrări de remediere. Utilizatorii finali ai sprijinului UE sunt, de regulă, autoritățile de reglementare în domeniul nuclear din țările partenere și operatorii instalațiilor nucleare sau ai fostelor exploatare miniere de uraniu. Față de perioadele anterioare, când sumele destinate acestor forme de cooperare au fost mai mari, în cadrele financiare multianuale 2014-2020 și 2021-2027 s-au alocat granturi în valoare de aproximativ 300 de milioane de euro, pe lângă un împrumut de 300 de milioane de euro vărsat Ucrainei în perioada 2017-2021.
- 05** În cadrul acestui audit, Curtea de Conturi Europeană a examinat dacă Comisia, împreună cu Serviciul European de Acțiune Externă, acolo unde este cazul, a reușit să întărească securitatea nucleară în țările din afara UE. Mai precis, Curtea a evaluat modul în care a fost proiectat cadrul UE pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară; alocarea sprijinului financiar din partea UE în perioada 2014-2024; realizările și rezultatele obținute de acțiunile finanțate de UE care au vizat îmbunătățirea securității nucleare în Armenia, Iran, Kârgâzstan, Tadjikistan, Ucraina și Uzbekistan; și monitorizarea asigurată de către Comisie.
- 06** Acest domeniu de audit a fost ales din cauza importanței securității nucleare în contextul preocupărilor generate de accidente din trecut și, mai recent, de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Raportul pune la dispoziția factorilor de decizie și a publicului larg o evaluare independentă a eficacității cooperării internaționale a UE în materie de securitate nucleară. El identifică unele deficiențe și propune recomandări de îmbunătățire care pot contribui la procesul legislativ în curs privind un nou instrument pentru cooperarea în materie de securitate nucleară în perioada 2028-2034. În *anexa I* sunt prezentate informații generale suplimentare și detalii privind sfera și abordarea auditului.

Ce a constatat și ce recomandă Curtea

- 07** În ansamblu, Curtea concluzionează că Comisia rămâne un actor important în cooperarea internațională în materie de securitate nucleară, care a contribuit la realizarea unei game largi de acțiuni, deși, adesea, acestea au avut loc mai târziu decât se prevăzuse și uneori la un cost mai mare decât cel planificat inițial. Lipsa unei strategii cuprinzătoare și actualizate, precum și unele deficiențe în monitorizarea acțiunilor finanțate frânează însă eficacitatea Comisiei.
- 08** Caracterul transfrontalier al riscurilor în materie de securitate nucleară pune în prim-plan relevanța evidentă a cooperării internaționale în domeniu. Decenii la rând, UE a adus o contribuție importantă la efortul de îmbunătățire a securității nucleare în lume. Comisia nu dispune însă în prezent de o strategie cuprinzătoare care să ghideze implementarea acțiunilor sale în acest domeniu. Actualele documente de programare se axează exclusiv pe Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară și nu includ orientări strategice de acest tip privind alte instrumente aflate la dispoziția Comisiei, cum ar fi împrumuturile Euratom. De asemenea, aceste documente nu stabilesc în mod clar obiectivele pe care Comisia urmărește să le atingă într-un peisaj nuclear ce a evoluat semnificativ de-a lungul timpului și care include mai multe alte părți interesate cu obiective de cooperare similare (punctele [12-24](#)).

Recomandarea 1

Să se consolideze cadrul strategic al Comisiei pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară

Comisia ar trebui să își consolideze cadrul strategic pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară prin elaborarea unei strategii actualizate și cuprinzătoare care să ghideze acțiunile sale de cooperare. O astfel de strategie ar trebui să identifice domeniile în care acțiunea UE ar avea cea mai mare valoare adăugată, ținând în același timp seama de inițiativele altor părți interesate relevante. De asemenea, strategia ar trebui să identifice ce obiective urmărește Comisia (inclusiv obiective-cheie cuantificabile, acolo unde este posibil), care sunt instrumentele pe care intenționează să le utilizeze, ce părți interesate ar trebui implicate și cum ar trebui să se coordoneze acestea.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2028.

09 Curtea a constatat că procesul prin care Comisia selectează acțiunile care să fie finanțate din Instrumentul său pentru cooperarea în materie de securitate nucleară era, în general, bine fundamentat, deoarece răspundea unor nevoi bine definite în materie de securitate nucleară și era sprijinit de cunoștințe de specialitate pertinente din domeniul nuclear. S-a observat însă că procesul nu era bazat pe punctaje și o ierarhizare, în funcție de criterii predefinite, a propunerilor de cooperare primite de la țările partenere. Din această cauză, propunerile nu pot fi cu adevărat comparate între ele, ceea ce limitează asigurarea că fondurile UE au fost alocate acolo unde puteau aduce cea mai mare valoare adăugată. În cazul instalațiilor nucleare generatoare de venituri, Curtea a observat, de asemenea, lipsa unei evaluări a capacității de autofinanțare a beneficiarului (punctele [25-33](#)).

Recomandarea 2

Să se consolideze procesul de selecție a acțiunilor finanțate de UE în sprijinul securității nucleare

Comisia ar trebui:

- (a) să consolideze selectarea propunerilor de cooperare, pe baza unor criterii predefinite pertinente, cum ar fi urgența și amploarea riscului în materie de securitate nucleară pe care îl abordează propunerile, valoarea adăugată a acțiunii UE, maturitatea acțiunii propuse, sustenabilitatea probabilă a rezultatelor preconizate și contextul geopolitic în care urmează să fie acordat sprijinul. Acest proces ar trebui să fie documentat corespunzător;
- (b) în cazul în care acțiunile vizează instalații nucleare generatoare de venituri, cum ar fi centralele electrice, să evalueze capacitatea beneficiarului de a-și finanța propriile programe de securitate și să analizeze dacă finanțarea prin împrumuturi ar fi o alternativă adecvată.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2027.

10 De-a lungul anilor, sprijinul UE a contribuit la implementarea unor acțiuni diverse și uneori complexe. Printre acestea se numără succese importante în ceea ce privește lucrări de remediere la fosta centrală nucleară de la Cernobîl din Ucraina și la mai multe situri istorice de extracție a uraniului din Asia Centrală. Întârzierile au reprezentat însă o caracteristică obișnuită a acțiunilor examinate de Curte, la fel ca și costurile mai mari decât cele anticipate inițial, în special în cazul lucrărilor de construcție sau de remediere la scară largă. Deși este adevărat că costurile mai ridicate se pot explica parțial prin complexitatea și caracterul de pionierat al unora dintre aceste acțiuni, Curtea a observat că există și alte cauze, cum ar fi deficitele persistente de finanțare și lipsa stimulentei pentru performanță. În unele cazuri, sustenabilitatea pe termen lung a acestor acțiuni este în pericol (punctele [34-49](#)).

Recomandarea 3

Să se atenueze riscul de întârzieri și de depășiri ale costurilor în cadrul acțiunilor internaționale de cooperare în materie de securitate nucleară

Comisia ar trebui să stabilească, încă de la început, condiții de atenuare pentru a reduce la minimum întârzierile și depășirile de costuri în cursul implementării acțiunilor. În special, Comisia ar trebui să se asigure că:

- (a) costurile, inclusiv eventualele costuri de gestionare, sunt estimate în prealabil (de exemplu, prin studii de fezabilitate bazate pe cele mai exacte informații disponibile);
- (b) în cazul în care se utilizează mecanisme de finanțare cu donatori multipli, ține seama, printre altele, de costurile estimate și de disponibilitatea unor angajamente suficiente din partea altor donatori înainte de a decide dacă să finanțeze sau nu acțiunea;
- (c) acordurile contractuale cu partenerii de implementare în cadrul gestiunii indirecte includ stimulente de performanță care încurajează livrarea la timp a realizărilor și respectarea bugetului.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2027.

- 11** Comisia nu a monitorizat suficient implementarea acțiunilor sale în mai multe privințe. Această observație este valabilă în special în ceea ce privește împrumutul în valoare de 300 de milioane de euro pentru finanțarea unui program la scară largă de îmbunătățire a securității desfășurat de operatorul de centrale nucleare din Ucraina. Comisia a plătit împrumutul fără a avea asigurarea că fondurile vor finanța exclusiv cheltuielile legate de program suportate și plătite de debitor și fără să fi aprobat în mod formal mai multe modificări aduse programului de-a lungul anilor. Cu referire la Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară, deși Comisia monitorizează îndeaproape punerea în aplicare, Curtea a observat deficiențe în monitorizarea utilizării realizărilor finanțate de UE și a îmbunătățirilor efective aduse în materie de securitate nucleară (punctele [50-57](#)).

Recomandarea 4

Să se îmbunătățească monitorizarea acțiunilor finanțate de UE în domeniul securității nucleare

Comisia ar trebui să îmbunătățească monitorizarea viitoarelor acțiuni în materie de securitate nucleară finanțate de UE:

- (a) colectând informații cu privire la utilizarea efectivă a realizărilor respective după finalizarea acțiunii și completând aceste informații, dacă este necesar, prin vizite la fața locului;
- (b) în cazul împrumuturilor Euratom, consolidând mecanismul de monitorizare cu scopul de a asigura respectarea de către debitor a principalelor obligații de bună gestiune financiară;
- (c) în cazul granturilor acordate din Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară, consolidând cadrele logice prin includerea sistematică a unor indicatori de efect care sunt aliniați la obiectivele acțiunii și reflectă efectele acțiunilor asupra securității nucleare.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: sfârșitul anului 2028.

Observațiile Curții, în detaliu

Cooperarea internațională în materie de securitate nucleară este relevantă, dar Comisia nu dispune de o abordare strategică cuprinzătoare și actualizată

- 12** În această secțiune, Curtea examinează dacă Comisia dispune de un cadru cuprinzător care să orienteze intervenția sa în domeniul cooperării internaționale în materie de securitate nucleară.

Cooperarea internațională în domeniul securității nucleare este relevantă, având în vedere natura transfrontalieră a riscurilor nucleare

- 13** Responsabilitatea principală pentru securitatea nucleară revine persoanei sau organizației responsabile de instalațiile și activitățile care generează riscuri de radiații. Reglementarea securității nucleare și radiologice este o responsabilitate națională¹. Cu toate acestea, accidente precum cele care au avut loc la Cernobîl în 1986 și la Fukushima în 2011 au accentuat preocupările legate de securitatea nucleară în întreaga lume. Căderile radioactive provocate s-au răspândit dincolo de frontierele respective, purtate de vânt și de curenții oceanici. În plus, aceste accidente au avut un impact asupra opiniei publice și a guvernelor. De asemenea, în special în cazul Cernobîl, accidentul a împovărat comunitatea internațională cu costuri substanțiale de remediere. Prin urmare, securitatea nucleară nu este doar o preocupare națională, ci și una mondială, care pune în prim-plan relevanța cooperării internaționale în materie.
- 14** Acest domeniu are o relevanță deosebită pentru UE, care are un număr important de centrale nucleare în funcțiune atât în interiorul frontierelor sale, cât și în imediata vecinătate – în special în Belarus, Rusia, Elveția, Ucraina și Regatul Unit (a se vedea [anexa I](#)). În plus, în contextul politicii sale de extindere, UE urmărește totodată să promoveze alinierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale țărilor candidate la [legislația UE și Euratom \(„acquis-ul”\)](#) în domeniul securității nucleare.

Comisia nu dispune de o strategie actualizată și cuprinzătoare care să îi ghideze intervențiile

- 15** Acțiunea UE în domeniul securității nucleare se bazează pe [Tratatul Euratom](#). Printre altele, tratatul conferă Euratom mandatul să creeze condițiile necesare formării și dezvoltării rapide a industriilor nucleare, să stabilească norme unitare de securitate și să instituie cu celelalte țări și cu organizațiile internaționale orice legături care pot promova progresul în utilizarea pașnică a energiei nucleare. Comisiei, responsabilă cu punerea în aplicare a tratatului, i se acordă astfel o marjă largă de acțiune în domeniul energiei nucleare, în interiorul și în afara UE.

---

¹ Agenția Internațională pentru Energie Atomică, *Fundamental Safety Principles, Safety Fundamentals No SF-1*.

Instrumente de intervenție diferite, gestionate separat

- 16** Pentru a sprijini securitatea nucleară internațională, Comisia utilizează două instrumente principale de finanțare, gestionate de două servicii separate:
- granturi finanțate de la bugetul UE în sprijinul părților interesate din domeniul nuclear din țările din afara UE – această formă de sprijin există din 1992 și este acordată în prezent prin „[Instrumentul european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară](#)” (ICSN), gestionat de Direcția Generală Parteneriate Internaționale (DG INTPA). În perioada 2021-2027, acest instrument are un buget alocat de 300 de milioane de euro (a se vedea, de asemenea, [anexa I](#));
  - împrumuturi Euratom pentru finanțarea proiectelor de securitate și eficiență în centralele nucleare – creat inițial în 1977 în sprijinul proiectelor din cadrul Euratom, acest instrument este disponibil din 1994 pentru o serie de țări din afara UE (în prezent, în urma diferitelor valuri de aderare la UE, Armenia, Rusia și Ucraina). Instrumentul este activ la momentul actual printr-un împrumut de 300 de milioane de euro acordat Ucrainei, gestionat de Direcția Generală Buget a Comisiei.
- 17** Obiectivele celor două instrumente utilizate de Comisie, care vizează ambele îmbunătățirea securității instalațiilor nucleare, coincid parțial. În același timp, ele diferă considerabil, deoarece împrumuturile acordate operatorilor de centrale electrice pot sprijini și eficiența acestora – și, prin urmare, productivitatea și competitivitatea lor. Un astfel de efect nu se numără printre cele vizate de ICSN. De altfel, diferitele versiuni ale instrumentului limitează explicit sprijinul pentru operatori: pentru perioada 2014-2020, [regulamentul](#) a exclus din sfera sprijinului furnizarea de echipamente, iar [regulamentul](#) aplicabil pentru perioada 2021-2027 a limitat sprijinul acordat operatorilor la cazuri excepționale, strict legate de punerea în aplicare a [testelor de rezistență](#) post-Fukushima și a eventualelor recomandări rezultate în urma acestora. În Armenia, Curtea a observat că Comisia nu aplica o abordare cuprinzătoare și coerentă în ceea ce privește utilizarea instrumentelor disponibile (a se vedea [caseta 1](#)).

Caseta 1

Lipsa unei abordări cuprinzătoare și coerente în sprijinul unei centrale nucleare

Centrala nucleară armeană și-a început activitatea în 1976 și a fost extinsă în 1980 pentru a exploata o a doua unitate separată. Ambele unități au fost închise în 1989, în urma cutremurului produs cu un an înainte, ca măsură de precauție în fața riscului ca astfel de evenimente seismice să se repete. Din cauza lipsei alternativelor de aprovizionare cu energie, unitatea 2 a fost repusă în funcțiune și și-a reluat activitatea în 1995. Reactorul are acum circa 45 de ani și furnizează în continuare până la 35 % din energia electrică produsă anual în Armenia.

UE a sprijinit în mod continuu această centrală electrică începând din 1996, în principal prin furnizarea de cunoștințe de specialitate și de echipamente pentru îmbunătățiri în materie de securitate. Cu toate acestea, având în vedere vechimea reactorului de tip sovietic și proiectarea sa depășită, Comisia a concluzionat, încă din 2008, că acesta nu poate fi modernizat pentru a fi adus pe deplin la standardele internaționale de securitate și a urmărit oprirea și dezafectarea sa cât mai curând posibil, recunoscând, în același timp, necesitatea de a continua finanțarea măsurilor celor mai urgente pe termen scurt de ameliorare a siguranței².

Curtea observă că nu există însă o abordare cuprinzătoare pentru dezafectarea centralei nucleare. Deși continuă să urmărească oprirea activităților într-un final, Comisia a alocat între 2014 și 2024 peste 15 milioane de euro pentru centrala electrică sau pentru autoritatea de reglementare, în contextul unor îmbunătățiri adiționale în materie de securitate și chiar al prelungirilor repetate ale duratei de viață a unității 2, cel mai recent până în 2031. Acest demers contrazice obiectivul declarat al Comisiei de a închide unitatea respectivă. În plus, închiderea depinde de decizia suverană a Armeniei. În unele cazuri, Comisia a acționat dincolo de limitele impuse de regulamentul privind ICSN în vigoare la acel moment, de exemplu furnizând *de facto* echipamente pentru centrala electrică. Un exemplu sunt generatoarele diesel mobile, care, deși au fost contractate în mod formal și erau deținute de autoritatea armeană de reglementare în domeniul nuclear, fuseseră de fapt proiectate și instalate în mod specific pentru a susține sistemele de securitate ale centralei în caz de incidente specifice de securitate nucleară. Deși Armenia este eligibilă pentru împrumuturi Euratom, care i-ar permite să finanțeze achiziționarea de echipamente de către operatorii centralelor nucleare, metoda împrumuturilor nu a fost utilizată până în prezent în acest scop.

² Comunicarea Comisiei intitulată „Abordarea provocării internaționale a siguranței și securității nucleare”, COM(2008)312.

Imaginea 1: centrala nucleară din Armenia

Sursa: centrala nucleară din Armenia.

Imaginea 2: echipamente finanțate de UE – generatoare diesel mobile de urgență pentru centrala nucleară din Armenia

Sursa: centrala nucleară din Armenia.

18 Un al treilea instrument de finanțare aflat la dispoziția Comisiei este Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”, în valoare de 79,5 miliarde de euro gestionat în comun de mai multe servicii ale Comisiei. În perioada 2021-2027, acesta fuzionează mai multe instrumente de acțiune externă care funcționaseră separat în perioadele bugetare anterioare. Până în prezent, el a fost utilizat pentru a finanța măsuri de siguranță în principal în cadrul programului său tematic privind pacea, stabilitatea și prevenirea conflictelor, dar poate acoperi și unele activități de securitate nucleară (dintre care unele sunt similare activităților finanțate de ICSN, cum ar fi educația, formarea și garanțiile).

Inițiative de cooperare concurente ale principalilor actori internaționali

19 Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) a Organizației Națiunilor Unite a fost creată în 1957 și, începând din 2025, cuprinde 180 de state membre (inclusiv toate cele 27 de state membre ale UE). [Statutul](#) său acoperă o gamă largă de activități menite să sprijine utilizarea în condiții de siguranță și de securitate și în scopuri pașnice a energiei nucleare. Printre acestea se numără schimbul de informații științifice și tehnice, formarea oamenilor de știință și a experților, instituirea și administrarea garanțiilor pentru materialele nucleare, adoptarea standardelor de securitate și promovarea aplicării acestora, la cererea statelor membre. Aceste activități corespund în mare măsură celor acoperite de ICSN și chiar le depășesc. AIEA a primit, de asemenea, mandate specifice majore, în special prin [Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare](#), care îi încredințează responsabilități de verificare a garanțiilor, precum și prin intermediul mai multor convenții legate de securitate³, în temeiul cărora statele semnatare fac schimb de informații în materie între ele, cu Comisia și cu AIEA.

20 Pentru a-și desfășura activitățile, AIEA dispune de resurse care le depășesc în mare măsură pe cele ale ICSN. Dintr-un [buget](#) total de aproximativ 757 de milioane de euro pentru 2025, AIEA a alocat 43 de milioane de euro pentru activități de securitate și siguranță nucleară (în cadrul bugetului său obișnuit) și aproximativ 128 de milioane de euro pentru [programul său de cooperare tehnică](#). Acest program este principalul mecanism utilizat de AIEA pentru transferul de tehnologie nucleară către statele sale membre, inclusiv asistență pentru îmbunătățirea securității radiologice și a siguranței nucleare la nivel mondial. El oferă statelor membre o gamă largă de servicii de evaluare *inter pares* și de consiliere, pe care acestea le pot accepta pe bază voluntară. ICSN al UE a contribuit la bugetul AIEA în perioada 2014-2024 cu aproximativ 30 de milioane de euro, adică aproximativ 7 % din totalul alocărilor instrumentului din perioada respectivă.

---

³ [Convenția privind securitatea nucleară](#) și [Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive](#).

- 21** Pe lângă programul de cooperare tehnică al AIEA, coexistă cu instrumentul UE și alte inițiative cu obiective similare. Printre altele, mai multe state membre ale UE la nivel bilateral, [Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare \(BERD\)](#), [SUA](#), [Norvegia](#) și [Rusia](#) au sprijinit, de asemenea, inițiative în materie de securitate nucleară care se referă la sau urmăresc aceleași obiective ca cele ale acțiunilor finanțate de ICSN. În iunie 2025, [Banca Mondială](#) și-a anunțat, de asemenea, intenția de a sprijini utilizarea responsabilă și în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare în țările în curs de dezvoltare.
- 22** Având un instrument propriu pe care îl gestionează, Comisia este independentă și flexibilă atunci când își selectează prioritățile. Cu toate acestea, date fiind asemănările puternice dintre obiectivele specifice ale ICSN și unele dintre inițiativele altor părți interesate relevante, ar fi fost util pentru Comisie să beneficieze de o evaluare la nivel strategic a acelor domenii în care intervenția UE ar putea produce cel mai mare impact, ținând seama de inițiativele respective. Riscul suprapunerilor între activități cu aceleași obiective este o preocupare care a fost ridicată de Consiliu încă din 2008⁴ și este menționat în mod explicit la articolul 6 din [Regulamentul privind ICSN](#). Acest risc este abordat în mod regulat și de diferite state membre în cadrul reuniunilor anuale ale comitetului Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară („comitetul ICSN”), precum și de Comisie însăși în documentele sale de acțiune din domeniu. În pofida suprapunerii obiectivelor, Curtea nu a identificat niciun caz de dublă finanțare (adică o situație în care aceeași activitate este finanțată de două ori) în cadrul contractelor incluse în eșantion. Reuniunile periodice dintre Comisie și AIEA, în temeiul memorandumului lor de înțelegere, și crearea unor platforme de cooperare a donatorilor la nivel național sau regional (de exemplu, Armenia, Asia Centrală, Ucraina) au contribuit la atenuarea riscului de dublă finanțare.

---

⁴ [Council Conclusions on assistance to third countries in the field of nuclear safety and security](#), decembrie 2008.

Lacune în documentele de strategie anterioare

- 23** Comunicarea din 2008, intitulată „Abordarea provocării internaționale a siguranței și securității nucleare”, precum și strategia din 2014 și [programul indicativ multianual din 2021](#), toate adoptate de Comisie, conțin elemente care oferă o perspectivă pe termen mai lung pentru cooperarea în domeniul securității nucleare. Aceste documente sunt însă parțial depășite sau se concentrează numai pe ICSN și nu propun o abordare holistică a cooperării internaționale în materie de securitate nucleară care să cuprindă toate instrumentele aflate la dispoziția Comisiei. În cazul strategiei din 2014 și al programului din 2021, Curtea observă, de asemenea, că acestea nu identifică în mod suficient, pe baza unei evaluări a nevoilor în materie de securitate, domeniile în care intervenția UE are cel mai mare potențial de a aduce o valoare adăugată pentru alte inițiative naționale sau internaționale în curs.
- 24** Prin urmare, Curtea constată că nu există o strategie actualizată și cuprinzătoare pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară. Un astfel de cadru strategic, ancorat deja în mandatul conferit de Tratatul Euratom, ar servi drept referință suplimentară cu privire la valoarea adăugată a acțiunii UE, obiectivele pe care Comisia urmărește să le îndeplinească, instrumentele pe care intenționează să le utilizeze, părțile interesate care ar trebui implicate și modul în care acestea ar trebui să se coordoneze. Lipsa unei astfel de strategii, fie de sine stătătoare, fie integrată într-o strategie mai amplă de cooperare nucleară, este foarte importantă având în vedere peisajul securității nucleare în permanentă evoluție (a se vedea [anexa I](#)), disponibilitatea diferitelor instrumente de intervenție și inițiativele de cooperare concurente ale altor actori internaționali. De asemenea, faptul că nu există o strategie reduce claritatea cu privire la ceea ce încearcă UE să realizeze și împiedică o punere în aplicare coordonată a tuturor instrumentelor disponibile.

În general, selectarea acțiunilor se face în funcție de nevoi bine definite în materie de securitate nucleară, dar nu există o prioritizare riguroasă

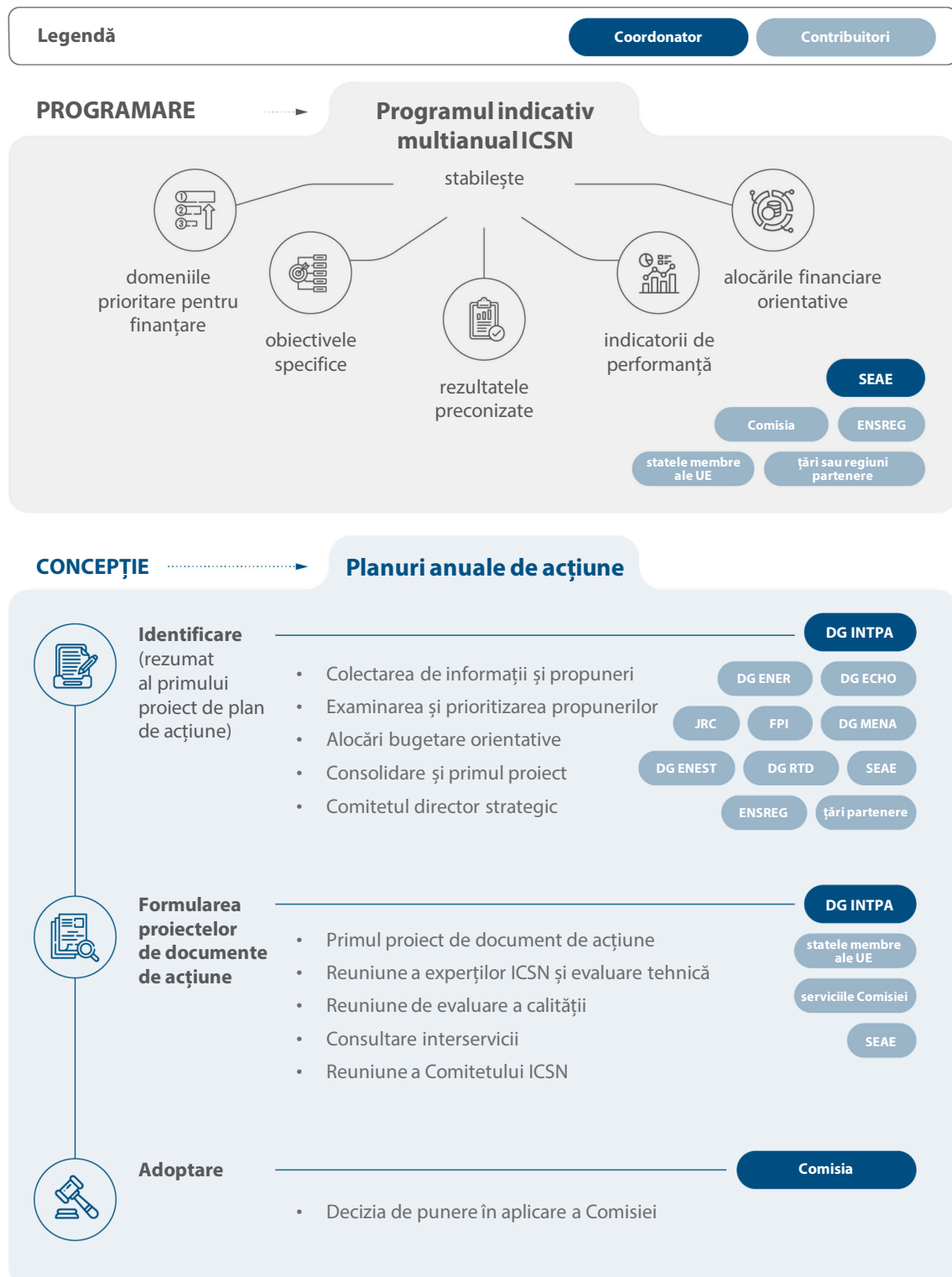
25 În această secțiune, Curtea examinează procesul prin care Comisia a selectat acțiunile care urmau să fie finanțate prin ICSN, pentru a stabili dacă acesta era riguros și dacă a condus la selectarea celor mai relevante propuneri de acțiuni.

Comisia a definit un proces de selecție bine fundamentat, bazat pe nevoi specifice în materie de securitate nucleară

26 În cazul ICSN, acțiunile care urmează să fie finanțate sunt descrise într-un plan de acțiune anual, adoptat la nivel formal printr-o decizie specifică de punere în aplicare a Comisiei⁵. La fel ca în cazul altor instrumente de cooperare internațională gestionate de Comisie, adoptarea reprezintă punctul culminant al unui proces cu mai multe etape (*figura 1*).

---

⁵ Articolul 7 din [Regulamentul \(Euratom\) 2021/948 al Consiliului](#) de instituire a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară (Regulamentul din 2021 privind ICSN).

Figura 1 | Principalele etape în adoptarea planului anual de acțiune

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza regulamentelor privind ICSN și a procedurilor DG INTPA.

- 27** În conformitate cu regulamentele în vigoare privind ICSN⁶, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) a elaborat, în strânsă cooperare cu Comisia, programe indicative multianuale, care au fost adoptate oficial de aceasta în 2014, 2017 și 2021. Pe baza acestor programe, dar și pe baza colectării continue de informații de la mai multe părți interesate, Comisia a elaborat planuri de acțiune care, anual, au făcut obiectul unei proceduri oficiale de examinare și adoptare.
- 28** Procesul general a combinat cereri din partea țărilor partenere cu expertiză tehnică disponibilă în cadrul Comisiei (în special prin intermediul [Centrului Comun de Cercetare](#) și al Direcției Generale Energie, pe lângă DG INTPA), precum și din surse externe (în special prin intermediul reprezentanților din diferite state membre ale UE). Acesta a beneficiat, de asemenea, de contribuții geopolitice din partea SEAE și de consultări cu alte servicii ale Comisiei. În general, procesul implementat de Comisie a oferit o bază solidă pentru selectarea acțiunilor relevante care au abordat nevoile specifice în materie de securitate nucleară din țările partenere. În pofida acestei evaluări pozitive, Curtea a identificat totuși o serie de deficiențe, descrise la punctele [29-33](#) de mai jos.

Acțiunile nu sunt selectate pe baza unui punctaj și a unei ierarhizări în funcție de criterii predefinite, ceea ce reduce transparența procesului

- 29** În pofida rigurozității de ansamblu a procesului de selecție a acțiunilor, Curtea a observat o lipsă de strictețe în etapele inițiale ale procesului, până la stabilirea priorităților inițiale și la primul proiect de planuri de acțiune (a se vedea [figura 1](#)). În special, auditorii au remarcat că propunerile de acțiuni nu au primit în mod formal un punctaj și nu au fost ierarhizate în funcție de criterii predefinite, astfel încât să se asigure că finanțarea din partea UE era direcționată către acțiuni mature, care urmau să aducă cea mai mare valoare adăugată. Deși analizele efectuate de DG INTPA au inclus mai mulți factori relevanți, cum ar fi urgența, maturitatea sau complementaritatea, ele nu au fost documentate sistematic, într-un mod care să permită o comparație pertinentă și transparentă între diferitele propuneri de acțiune.

---

⁶ Articolul 12 din [Regulamentul \(Euratom\) nr. 237/2014 al Consiliului](#) privind instituirea unui instrument pentru cooperarea în materie de securitate nucleară (Regulamentul ICSN din 2014); articolul 17 din [Regulamentul ICSN din 2021](#); articolul 9 din [Decizia 2010/427/UE a Consiliului](#) privind organizarea și funcționarea Serviciului European de Acțiune Externă.

30 Cooperarea internațională în materie de securitate nucleară face parte dintr-un efort mai amplu de afirmare și promovare a valorilor și intereselor UE la nivel mondial⁷, ceea ce implică faptul că multiple considerații geopolitice pot afecta, la rândul lor, necesitatea și efectele acțiunilor finanțate de ICSN. Or, lipsa unei ponderări formale a diferitelor criterii de selecție adaugă o marjă de apreciere în deciziile de selecție ale Comisiei și reduce transparența acestora. În unele cazuri, în special în ceea ce privește Asia Centrală și Iranul, probele colectate de Curte indică faptul că acțiunile ICSN auditate au fost determinate în principal de astfel de considerente geopolitice și nu de un risc de securitate nucleară considerat suficient de important pentru a justifica selectarea lor în detrimentul unor propuneri concurente din vecinătatea europeană.

---

⁷ Considerentul 1 al [Regulamentului din 2021 privind ICSN](#).

Încă de la început, unele acțiuni au prezentat probleme de maturitate sau nu demonstau suficient de ce aveau nevoie de finanțare din partea UE

- 31** În unele cazuri, Curtea a observat că anumite acțiuni ICSN auditate au fost selectate și lansate în pofida unor provocări și a unor probleme de maturitate cunoscute încă de la început.
- (a) Acțiunile menite să îmbunătățească securitatea nucleară și garanțiile nucleare în Iran s-au bazat pe [Planul comun de acțiune cuprinzător](#) (JCPOA) din 2015, [susținut](#) de Consiliul de Securitate al ONU. Odată cu retragerea Statelor Unite din acest acord în 2018, la care se adaugă faptul că, treptat, începând din 2019, Iranul nu și-a mai respectat angajamentele aferente JCPOA, condițiile esențiale pentru finalizarea cu succes a acțiunilor ICSN au fost afectate în mod considerabil. În acest sens, Curtea a luat notă de mai multe alerte emise de AIEA cu privire la capacitatea acestei agenții de a oferi asigurări referitoare la caracterul exclusiv pașnic al programului nuclear al Iranului⁸. În conformitate cu concluziile Consiliului din [2019](#) și [2022](#), Comisia a continuat să mențină angajamentele UE asumate în cadrul JCPOA. Ea a lansat noi contracte în cadrul ICSN în decembrie 2021 și în noiembrie 2023, cu o valoare combinată de 11,6 milioane de euro. Încheierea contractelor a durat însă foarte mult timp (16 și, respectiv, 53 de luni după deciziile de finanțare ale Comisiei) și, în plus, ele au fost afectate, de la început, de restricții majore în implementare. Aceste restricții erau legate de posibilitățile de deplasare a funcționarilor UE și a celor iranieni, precum și de dificultățile întâlnite în livrarea de echipamente din cauza reintroducerii sancțiunilor după retragerea SUA. Toți acești factori au încetinit în mod semnificativ punerea în aplicare a acțiunilor.
- (b) În ceea ce privește remedierea vechilor exploatare miniere de uraniu din Asia Centrală, contribuția inițială a Comisiei din 2015, în valoare de 16,45 milioane de euro, a fost vărsată în lipsa unor studii de fezabilitate (care au devenit disponibile doar într-o etapă ulterioară), a unor date exacte cu privire la calendarul și costul de ansamblu al activităților de remediere pe care Comisia intenționa să le sprijine sau a unor angajamente din partea altor donatori internaționali decât UE. S-a ajuns astfel la întârzieri în implementare.

---

⁸ Declarațiile AEIA privind aplicarea garanțiilor nucleare pentru [2021](#) și [2022](#).

(c) În Armenia, acțiunile Comisiei au recurs pe scară largă la „contractele pe bază de onorarii”, angajând experți și punându-i la dispoziția utilizatorilor finali, în majoritatea cazurilor fără a defini în prealabil realizările exacte preconizate. Acestea au fost definite abia la începutul acțiunilor și s-au tot modificat pe parcursul implementării lor. În astfel de cazuri, riscurile legate de neobținerea realizărilor preconizate au fost suportate de Comisie, iar două dintre cele patru contracte au condus la activități suplimentare în cadrul unor contracte subsecvente. Această situație a fost observată și în cazul unui acord de contribuție referitor la lucrări de remediere în Ucraina.

32 În ceea ce privește sprijinul acordat pentru centrala nucleară din Armenia, o instalație generatoare de venituri, procesul de selecție al Comisiei nu a inclus o analiză a capacității beneficiarului de a-și finanța propriile programe de îmbunătățire a securității, care, în conformitate cu standardele internaționale⁹, țin în primul rând de responsabilitatea operatorului instalației nucleare.

33 În cazul sprijinului pentru lucrări de remediere și gestionarea combustibilului uzat de la fosta centrală nucleară de la Cernobîl din Ucraina, Curtea a observat că Comisia, în urma schimburilor la nivel înalt cu statele membre ale UE implicate, a ales să contribuie în plus față de suma care i-ar fi revenit potrivit repartizării istorice a poverii care fusese aplicată anterior între țările G7 și UE, promotorii inițiali și principalii donatori pentru astfel de activități. În 2015 și 2016, contribuțiile Comisiei la Fondul privind realizarea unei structuri de protecție la Cernobîl s-au ridicat la 70 de milioane de euro (42 % din contribuțiile combinate). Dacă proporția contribuției UE ar fi rămas aceeași ca în exercițiul anterior de atragere de fonduri (27,6 % în 2011), atunci suma respectivă ar fi fost limitată la 45,6 milioane de euro. Auditorii au observat o situație similară în ceea ce privește contribuția pe 2017 la Contul pentru securitate nucleară, care a finanțat, printre altele, instalația de depozitare uscată a combustibilului uzat de la Cernobîl: contribuția de 19,1 milioane de euro a Comisiei reprezenta 39 % din totalul G7 și al UE, depășind cu 5,4 milioane de euro suma care ar fi revenit UE pe baza repartizării istorice a poverii. Contribuția europeană combinată (UE, Franța, Germania, Italia și Regatul Unit) a rămas limitată la 65 % din efortul total: cu alte cuvinte, bugetul UE a înlocuit parțial contribuțiile istorice ale membrilor europeni ai G7.

---

⁹ AIEA, *Fundamental Safety Principles, Safety Fundamentals No SF-1*.

Sprijinul UE a contribuit la acțiuni diverse și unele complexe, dar s-a confruntat adesea cu întârzieri și, uneori, cu costuri mai mari și cu riscuri de sustenabilitate

34 În această secțiune, Curtea examinează dacă acțiunile în materie de securitate nucleară finanțate de UE au obținut realizările planificate la timp și în limitele bugetului alocat. Se analizează, de asemenea, dacă sustenabilitatea pe termen mai lung a unor astfel de realizări a fost prevăzută în contractele subiacente și dacă s-au identificat, după caz, riscuri specifice la adresa acesteia.

UE a sprijinit realizarea unei game largi de acțiuni, inclusiv proiecte mari și complexe

35 În perioada 2014-2024, ICSN a finanțat 173 de contracte care acopereau acțiuni din 20 de țări partenere și 7 regiuni multinaționale. Amplasarea și natura acțiunilor variau, acoperind educația și formarea, cunoștințele de specialitate puse la dispoziția părților interesate pentru elaborarea și examinarea unor documente specifice în materie de securitate și furnizarea de echipamente legate de securitate, infrastructură și lucrări de remediere. Utilizatorii finali ai sprijinului UE sunt, de regulă, autoritățile de reglementare în domeniul nuclear din țările partenere și operatorii instalațiilor nucleare sau ai fostelor mine de uraniu. [Anexa II](#) oferă detalii cu privire la contractele incluse în eșantion.

36 Dintre cele 14 contracte eșantionate, cinci erau complet închise la momentul auditului, iar pentru altele două, activitățile planificate inițial erau, în esență, finalizate. Curtea a observat o imagine eterogenă în ceea ce privește aceste șapte contracte: cinci obținuseră realizările preconizate; unul obținuse majoritatea realizărilor convenite, dar nu pe toate; iar unul expirase fără să fi furnizat vreuna dintre principalele realizări vizate.

37 UE a sprijinit realizarea mai multor acțiuni complexe și la scară largă. [Caseta 2](#) pune accentul pe trei acțiuni care au beneficiat de cele mai mari contribuții din partea UE în perioada 2014-2024 – aproximativ 137 de milioane de euro sau 34 % din totalul alocărilor de la UE. Implementarea a avut loc în cooperare cu BERD, care a gestionat fonduri specifice reunind resurse din partea UE și de la alți donatori. Cele două acțiuni de la Cernobîl au fost finalizate, dar, în cazul Contului de refacere a mediului (*Environmental Remediation Account* – ERA), implementarea era în curs la momentul auditului.

Caseta 2

Ațiuni la scară largă finanțate prin ICSN

Imaginea 3: noua structură de izolare de la Cernobîl

Sursa: centrala nucleară de la Cernobîl.

Structura de izolare în formă de arc acoperă rămășițele reactorului 4 de la Cernobîl, distrus de accidentul din 1986. Scopul său este de a atenua riscurile care rezultă din degradarea și posibila prăbușire a sarcofagului existent, care a fost construit în condiții periculoase la scurt timp după accident. Ca parte a Planului de realizare a structurii de protecție, noua structură a fost finalizată în 2019 și urmărea să prevină contaminarea radioactivă a mediului exterior și să permită dezmembrarea vechiului sarcofag din interior. Contribuția totală a UE în perioada auditată a fost de 70,5 milioane de euro. În total, costul lucrărilor legate de execuția planului, inclusiv stabilizarea vechiului sarcofag, noua structură de izolare și activitățile conexe, se ridică la 2,2 miliarde de euro (a se vedea [figura 3](#)). Această sumă a fost finanțată din Fondul privind realizarea unei structuri de protecție la Cernobîl, la care UE, principalul donator, a contribuit cu aproximativ 432 de milioane de euro (adică aproape 20 % din costul total).

Imaginea 4: instalația de depozitare uscată a combustibilului uzat de la Cernobîl

Sursa: Centrul Științific și Tehnic de Stat pentru Securitate Nucleară și Radiologică (SSTC NRS).

Instalația permite depozitarea combustibilului nuclear uzat provenit din exploatarea unităților 1-3 ale centralei nucleare de la Cernobîl, ultima dintre acestea fiind închisă în 2000. Depozitarea uscată a celor 21 000 de ansambluri de combustibil uzat este menită să atenueze riscurile de scurgeri de apă și de defecțiuni de răcire asociate instalației de depozitare umedă utilizate în prezent. Noua instalație a fost finalizată în 2021 și, de atunci, primește treptat ansambluri de combustibil uzat, ambalate în canistre cilindrice. Contribuția totală a UE în perioada auditată a fost de 19,1 milioane de euro. În ansamblu, de la lansarea proiectului în 1996 și până la sfârșitul anului 2024, construirea acestei instalații a costat 486 de milioane de euro (a se vedea [figura 3](#)).

Imaginea 5: remedierea vechilor exploatări miniere de uraniu din Asia Centrală

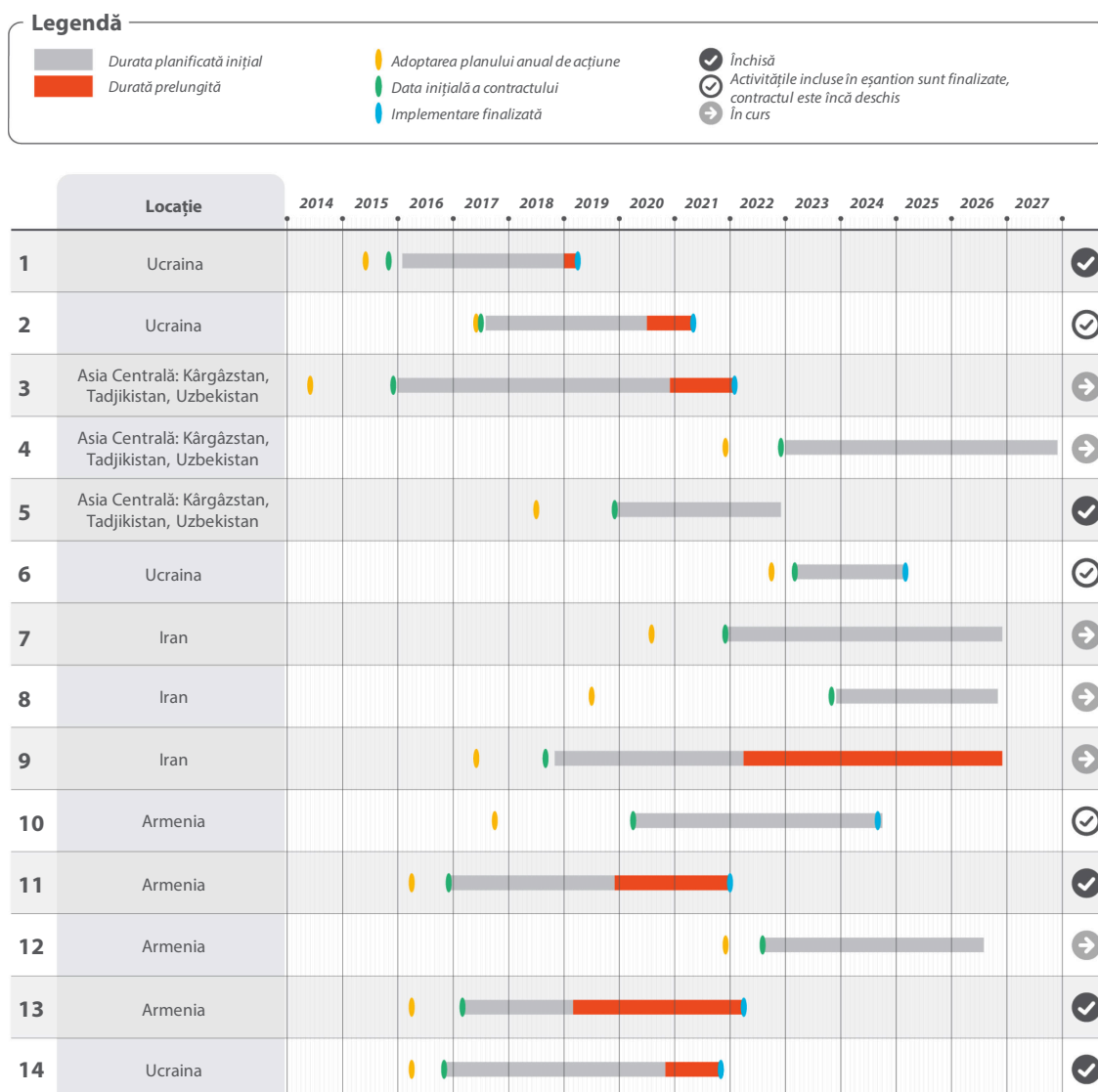

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Contul ERA cofinanțat de UE sprijină activități specifice de curățare în șapte foste mine de uraniu prioritare din Kârgâzstan, Tadjikistan și Uzbekistan. Pe baza studiilor de fezabilitate și a evaluărilor impactului asupra mediului, lucrările de remediere includ acoperirea sau împrejmuirea zonelor contaminate, închiderea puțurilor de mină (deschideri verticale) și a galeriilor de acces (deschideri orizontale), relocarea sau stabilizarea iazurilor de decantare cu steril și a haldelor de steril radioactive, prevenirea eroziunii și demolarea structurilor contaminate nesigure. Prin reducerea expunerii la solul și apa contaminate, ERA urmărește să restabilească condiții de viață sigure pentru populația din regiunea dens populată a Văii Ferghana. Contribuția totală a UE a fost de 47,2 milioane de euro. În octombrie 2025, activitățile de remediere erau în desfășurare (a se vedea [figura 3](#)).

Acțiunile au fost adesea finalizate cu întârziere și, în unele cazuri, cu depășirea bugetului

38 Acțiunile din eșantionul auditat au suferit adesea întârzieri în implementare. În ansamblu, dintre cele 14 contracte finanțate de ICSN, doar două au obținut realizările în termenul prevăzut în versiunea inițială semnată de Comisie (a se vedea *figura 2*). Marea majoritate a suferit întârzieri, fie la nivelul datei finalizării complete (șapte cazuri), fie în atingerea obiectivelor de etapă interne din cadrul contractelor care erau încă în curs la momentul auditului (patru cazuri). Întârzierile au variat între 11 și 48 de luni, în cinci cazuri necesitând o modificare formală a duratei contractului. Într-un caz, contractul a expirat fără ca vreunul dintre principalele rezultate vizate să fi fost obținut, în principal din cauza eșecului de a încheia acorduri-cadru cu țările participante, precum și din cauza efectelor pandemiei de COVID-19 (a se vedea, de asemenea, punctul **36**).

Figura 2 | Durata acțiunilor finanțate prin ICSN în eșantionul auditat

Notă: în trei cazuri (2, 6 și 10), deși contractele sunt încă în desfășurare din punct de vedere administrativ, activitățile incluse în eșantionul Curții au fost finalizate.

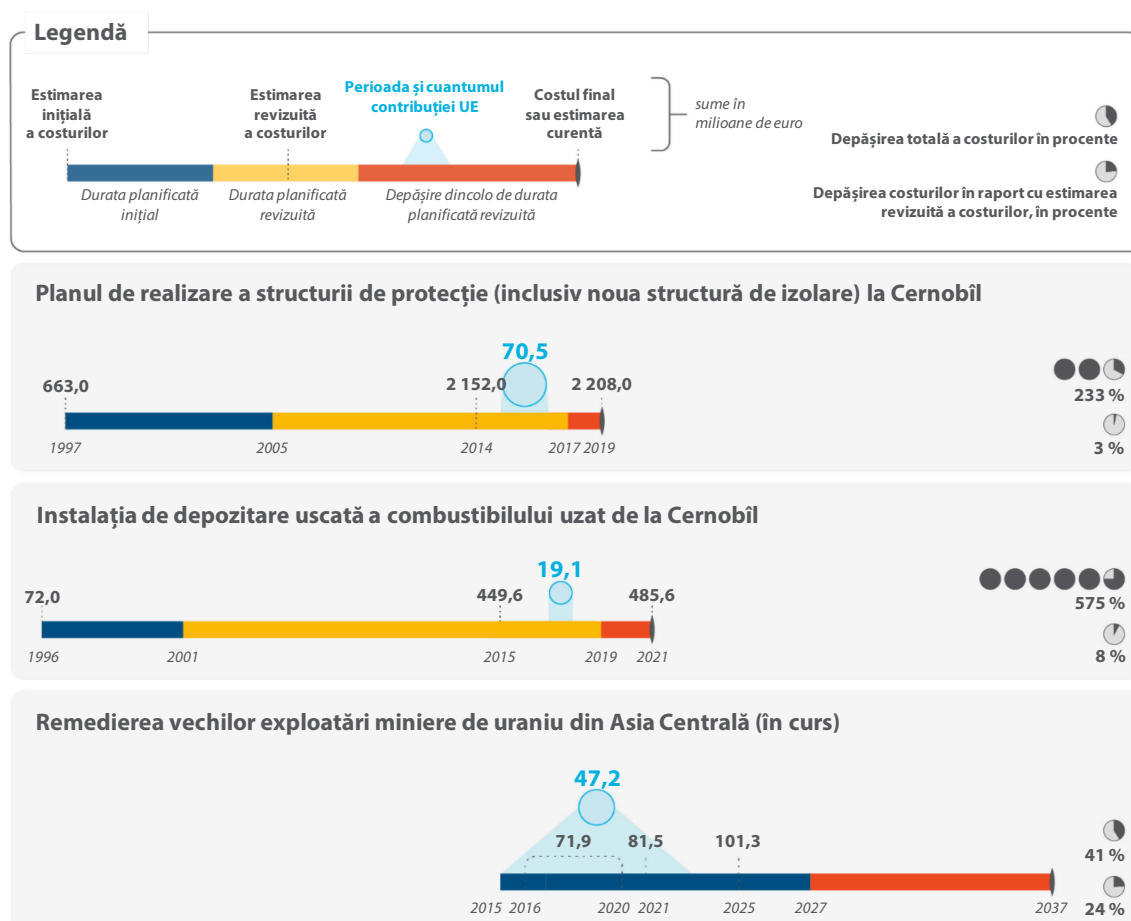
Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza contractelor și a rapoartelor de implementare furnizate de Comisie sau de partenerii de implementare ai acesteia, situația în iunie 2025.

39 În unele cazuri, situația a fost agravată de costurile reale care au depășit bugetele inițiale. Eșantionul auditat este însă foarte eterogen din această perspectivă. La momentul auditului Curții, cinci dintre cele 14 contracte livraseră activitățile planificate. În rândul acestora cinci, Curtea a identificat două cazuri în care realizările au fost obținute în limitele bugetului planificat inițial. În alte trei cazuri, acest buget a fost depășit.

Acțiuni la scară largă finanțate de ICSN

40 Cele mai mari trei acțiuni finanțate de ICSN (a se vedea [caseta 2](#)) au fost întreprinderi complexe și multipartite pe termen lung, ceea ce a generat în mod inevitabil provocări unice în implementare. În special, noua structură de izolare de la Cernobîl a fost o construcție de pionierat, iar remedierea fostelor exploatare miniere de uraniu din Asia Centrală acoperă trei țări și șapte situri diferite. [Figura 3](#) arată că aceste acțiuni au fost sau sunt încă afectate de întârzieri și de depășiri considerabile ale costurilor totale.

Figura 3 | Analiză specifică a acțiunilor la scară largă

Notă: contribuția UE se referă numai la granturile acordate prin ICSN în perioada 2014-2024. Estimările inițiale au fost extrase din studiile de fezabilitate, din planurile de implementare sau din acordurile de grant, după caz. Estimările intermediare și finale au fost extrase din rapoartele de implementare.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor furnizate de Comisie, de BERD și de Grupul de coordonare pentru fostele mine de uraniu.

- 41** În cazul infrastructurii cofinanțate de ICSN la Cernobîl (inclusiv noua structură de izolare și instalația de depozitare uscată a combustibilului uzat), estimările costurilor au crescut de la momentul lansării acestor acțiuni, în principal din cauza obstacolelor tehnice și de reglementare, dar și din cauza unor factori economici, cum ar fi inflația și riscurile legate de cursul de schimb valutar, care au fost suportate în cele din urmă de fondurile administrate de BERD. Aceste creșteri au condus, în final, la deficite de finanțare și la noi apeluri de contribuții din partea donatorilor – 70 de milioane de euro din bugetul UE în sprijinul noii structuri de izolare și 19,1 milioane de euro pentru instalația de depozitare uscată a combustibilului uzat. Astfel de întârzieri și creșteri ale costurilor au continuat să afecteze acțiunile până la sfârșitul implementării lor. În cazul noii structuri de izolare, stimulentele financiare oferite contractantului pentru îndeplinirea la timp a anumitor jaloane au contribuit la o reducere a întârzierilor și la creșteri mai mici de costuri după 2014. În ceea ce privește instalația de depozitare uscată a combustibilului uzat, nu au fost oferite astfel de stimulente. Situația a fost agravată de opririle suplimentare legate de pandemia de COVID-19 și rezultatul final depinde în continuare de un proces de arbitraj în curs între beneficiar și contractantul său.
- 42** Lansat în 2015, contul ERA a fost afectat încă de la început de întârzierea cu care au fost elaborate studiile de fezabilitate necesare. Acestea au fost publicate doar treptat între 2016 și 2020. Un alt factor agravant au fost deficitele persistente de finanțare (a se vedea [caseta 3](#)) și, în cazul Uzbekistanului, lipsa inițială de capacitate tehnică, administrativă și financiară a organizației beneficiare.

Caseta 3

Deficitul persistent de finanțare care afectează ERA

La aproape 10 ani de la lansarea ERA și cu mai puțin de 3 ani înainte de închiderea planificată a contului în decembrie 2027, fuseseră complet remediate doar patru situri mai mici. Pe baza analizei Curții, este puțin probabil ca remedierea celor trei situri mai mari rămase, reprezentând 86 % din costul total, să fie finalizată înainte de 2032 (Kârgâzstan) și de 2037 (Tadjikistan). În ceea ce privește Tadjikistanul, având în vedere constrângerile în materie de finanțare și nivelul ridicat al investițiilor necesare, există riscul ca remedierea să nu aibă loc deloc.

Contribuția UE de 47,2 milioane de euro (sau 83 % din resursele ERA) și contribuțiile de aproximativ 10 milioane de euro din partea altor donatori internaționali¹⁰ s-au dovedit până în prezent insuficiente pentru a acoperi toate costurile estimate ale ERA, ceea ce a dus la întâzieri în lansarea lucrărilor de remediere. În această perioadă de 10 ani (din 2015 până în 2024), Comisia, cu sprijinul BERD, a organizat o singură conferință a donatorilor, și anume în 2018.

Deficitul de finanțare al ERA a crescut și pentru că remedierea se dovedește a fi mai costisitoare decât se planificase inițial. Studiile de fezabilitate inițiale au indicat un cost agregat de aproximativ 72 de milioane de euro pentru cele șapte situri, dar estimările actuale ridică această sumă la 101,3 milioane (o creștere de 41 %). Un factor-cheie al acestor creșteri a fost o modificare a soluției de remediere pentru situl Mailuu-Suu din Kârgâzstan, în urma unor studii suplimentare declanșate de cutremurul din Turcia din 2023. Alte cauze includ costurile de gestionare percepute de consultanți externi care le depășesc pe cele prevăzute în studiile de fezabilitate, precum și inflația.

Pe lângă costurile de construcție și de gestionare, ERA trebuie să acopere și cheltuielile administrative suportate de partenerul de implementare. Acestea sunt aprobate anual de donatorii ERA. La 30 august 2025, cheltuielile administrative se ridicau la 4,4 milioane de euro, contribuind astfel la diferența dintre finanțarea disponibilă și cheltuieli.

- 43** Regulamentul financiar permite ca remunerarea partenerilor de implementare să fie bazată pe performanță¹¹. Curtea a observat însă că, în cazul contractelor în gestiune indirectă auditate, nu existau stimulente pentru performanță în acordurile contractuale dintre Comisie și partenerii de implementare.

¹⁰ Belgia, Lituania, Norvegia, Spania, Elveția și Statele Unite.

¹¹ Articolul 155 din [Regulamentul \(UE\) 2018/1046](#) și articolul 158 din [Regulamentul \(UE\) 2024/2509](#).

Împrumutul Euratom pentru programul pe scară largă al Ucrainei de îmbunătățire a securității

- 44** Programul la scară largă de îmbunătățire a securității tuturor centralelor nucleare active din Ucraina, finanțat printr-un împrumut Euratom în valoare de 300 de milioane de euro, arată un tipar de întâzieri și depășiri de costuri similar cu alte acțiuni la scară largă finanțate de ICSN. În 2017, când Comisia a plătit prima tranșă de 50 de milioane de euro, debitorul solicitase deja o prelungire a datei de finalizare a programului, de la 2017 la 2020. Până la sfârșitul anului 2021, când Euratom a aprobat plata finală, fuseseră finalizate pe deplin doar 81 % din măsuri. Conform situației de la 31 decembrie 2024, deși rata de finalizare ajunsese la 84 %, implementarea restului programului fusese întârziată și mai mult. Debitorul estima că acesta nu va putea fi finalizat înainte de 2030, subliniind că, dat fiind războiul în curs, nu era posibil să se fixeze o dată de finalizare preconizată. În ansamblu, costul estimat al programului a crescut de la 1,4 miliarde de euro la 1,6 miliarde (16 %). Contribuția UE la program a rămas limitată la împrumutul inițial de 300 de milioane de euro.
- 45** Întârzierile au fost cauzate, aproape încă de la început, de lentoarea observată în crearea structurilor de management al proiectelor și în îndeplinirea celorlalte condiții, factori care au împiedicat, la rândul lor, plata fondurilor de către Euratom și BERD. La aceasta s-au adăugat problema finanțării proprii limitate a debitorilor și cerințele Ucrainei în materie de electricitate, care au redus durata întreruperilor tehnice în cursul cărora se putea lucra la modernizări. Începând din 2022, întârzierile au fost exacerbate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, care a avut consecințe majore asupra implementării programului. În special, în urma ocupării centralei nucleare de la Zaporijia, îmbunătățirile planificate în materie de securitate au fost suspendate. Producția de energie electrică s-a oprit și ea, ceea ce înseamnă pierderea veniturilor corespunzătoare.

În unele cazuri, sustenabilitatea pe termen lung rămâne o provocare majoră

- 46** Ucraina a fost cel mai mare beneficiar al cooperării internaționale a UE în materie de securitate nucleară în perioada 2014-2024, primind un sprijin în valoare de 170 de milioane de euro sub formă de granturi și 300 de milioane de euro sub formă de împrumuturi. Ocuparea de către Rusia a instalațiilor nucleare și continuarea agresiunii înseamnă însă că sustenabilitatea pe termen lung a acestor investiții este în pericol și rămâne, acolo unde investițiile sunt accesibile din punct de vedere fizic, dependentă de continuarea unui astfel de sprijin. Curtea observă, în special, următoarele:
- (a) în perioada 2022-2024, ICSN a alocat peste 15 milioane de euro în principal pentru repararea echipamentelor și a instalațiilor deteriorate sau jefuite de forțele ruse. O parte din acest sprijin (7 milioane de euro) a fost canalizat prin intermediul [Contului internațional de cooperare Cernobîl](#). Acesta este un alt fond cu donatori multipli gestionat de BERD, care și-a adaptat obiectivul inițial de a contribui la dezafectarea centralei nucleare de la Cernobîl pentru a include restabilirea securității nucleare în zona de excludere;
  - (b) în februarie 2025, o [dronă](#) a lovit acoperișul noii structuri de izolare care acoperă unitatea 4 a centralei nucleare de la Cernobîl, structură construită în cadrul uneia dintre acțiunile la scară largă finanțate de ICSN. Acoperișul ca atare a fost deteriorat, iar incendiul care a izbucnit a distrus o parte din straturile sale interioare. După 22 de ani de lucrări de proiectare și construcție și o investiție de 2,2 miliarde de euro (din care 432 de milioane de euro de la bugetul UE) în Planul de realizare a structurii de protecție, noua structură de izolare nu mai este adecvată scopului și necesită reparații majore, [lucru confirmat de AIEA](#). Autoritățile ucrainene încă evaluează costul și sursele de finanțare pentru aceste reparații, cu sprijin din Contul de cooperare;

Imaginea 6: acoperișul deteriorat al noii structuri de izolare de la Cernobîl

Sursa: centrala nucleară de la Cernobîl.

- (c) transferul ansamblurilor de combustibil uzat către instalația nou construită de depozitare uscată de la Cernobîl a fost considerabil încetinit de război. În raport cu obiectivul inițial de a transfera 2 500 de ansambluri pe an, între 2022 și 2024 au fost transferate efectiv mai puțin de 630 în medie. În iunie 2025, pe baza informațiilor primite de la beneficiar, în vechea instalație de depozitare umedă mai erau încă aproape 17 000 de ansambluri (80 % din total);
- (d) destinatarul împrumutului Euratom și-a respectat până în prezent termenele de rambursare, care, până în 2027, sunt limitate la dobânda anuală. Prin urmare, la bugetul UE nu a fost înregistrată nicio pierdere efectivă. Totuși, situația financiară a debitorului s-a deteriorat din cauza războiului și, în special, a pierderii centralei nucleare Zaporijia, care, chiar înainte de izbucnirea războiului, genera aproximativ 44 % din energia electrică produsă de compania respectivă. În contextul războiului în curs, respectarea în viitor a condițiilor de rambursare a tranșelor împrumutului riscă să depindă de sprijinul continuu din partea comunității internaționale.

- 47** Planul general strategic pentru remedierea fostelor mine de uraniu din Asia Centrală definește un sistem regional de monitorizare a apei ca o componentă centrală a strategiei de remediere. Cu toate acestea, acțiunea finanțată prin ICSN lansată pentru implementarea acestui sistem de monitorizare a expirat în 2022 fără să își fi atins vreunul dintre obiectivele-cheie: sistemul nu a fost instalat. Acest lucru subminează sustenabilitatea lucrărilor de remediere prin faptul că împiedică alertele timpurii privind contaminarea transfrontalieră, coordonarea și schimbul de date între cele trei țări vizate. În plus, în cazul Uzbekistanului, responsabilitatea pentru sustenabilitatea pe termen lung a siturilor remediate a fost atribuită abia în noiembrie 2025 unei agenții a guvernului, iar mecanismele necesare pentru o punere eficace în aplicare a acestei responsabilități erau la acel moment încă în curs de definire. În ceea ce privește Tadjikistanul (a se vedea [caseta 3](#)), întârzierile lucrărilor de remediere prelungesc și mai mult riscul de contaminare transfrontalieră și îl intensifică.
- 48** În Armenia, sprijinul continuu acordat de UE începând cu anii 1990 pentru autoritatea de reglementare în domeniul nuclear și pentru centrala nucleară nu a condus încă la autonomie pe planul sustenabilității la nivel național. Atât autoritatea de reglementare, cât și operatorul continuă să se confrunte cu deficite persistente de personal sau lacune în materie de cunoștințe de specialitate. Această din urmă problemă a fost atenuată grație asistenței internaționale primite de la UE, precum și din partea AIEA, a Germaniei, a Rusiei și a Statelor Unite. La sfârșitul anului 2024, erau în curs cinci acțiuni diferite finanțate de ICSN, în valoare totală de aproximativ 12 milioane de euro. O astfel de cooperare este prevăzută în mod explicit în documente de cooperare mai ample, cum ar fi [Acordul de parteneriat cuprinzător și consolidat UE-Armenia](#), în vigoare din 2021, și Planul de reziliență și creștere din 2024. Comisia nu dispune însă de o abordare cuprinzătoare pentru dezafectarea centralei nucleare existente.
- 49** În ansamblu, pentru eșantionul său, Curtea a observat că acordurile care oferă sprijin din partea UE pentru acțiuni în materie de securitate nucleară prin intermediul ICSN nu conțin clauze de sustenabilitate care să impună utilizatorilor finali să utilizeze și să mențină realizările finanțate de UE (infrastructură, echipamente sau materiale de formare) pentru o perioadă minimă de timp. Ca aspect pozitiv, Curtea a observat că contractul de furnizare al Comisiei examinat stimulează sustenabilitatea prin includerea finanțării unui prim set de piese de schimb și prin sprijin pentru utilizatorii finali în timpul instalării.

Monitorizarea asigurată de Comisie este insuficientă din mai multe puncte de vedere

50 În această secțiune, Curtea examinează dacă Comisia instituiseră un sistem solid de monitorizare pentru a urmări implementarea împrumutului Euratom și a ICSN, precum și impactul real al acțiunilor sale asupra securității nucleare.

Comisia se bazează pe activitatea de monitorizare desfășurată de părți terțe în ceea ce privește împrumutul acordat Ucrainei, fără să existe un cadru clar care să definească rolurile și responsabilitățile

51 În iunie 2013, Comisia a aprobat un împrumut Euratom de până la 300 de milioane de euro pentru a sprijini un program la scară largă de îmbunătățire a securității centralelor nucleare din Ucraina. Programul urma să fie pus în aplicare de operatorul acestor centrale, Energoatom, care este o companie deținută de statul ucrainean. Împrumutul, susținut de o garanție emisă de statul ucrainean, a fost acordat la scurt timp după aprobarea unui împrumut similar acordat de BERD în martie 2013, pentru aceeași sumă și în același scop. În punerea în aplicare a deciziei sale, Comisia a semnat în august 2013 un acord privind un plan de împrumut cu Energoatom (debitorul) și a plătit întreaga sumă de 300 de milioane de euro în patru tranșe, între 2017 și 2021. Comisia a aprobat plățile pe baza (i) cererilor emise de debitor care confirmă că toate condițiile de creditare aplicabile au fost respectate și (ii) a certificatelor emise de un consultant responsabil de monitorizare, angajat și gestionat de BERD în numele ambilor creditori.

- 52** Curtea a constatat însă că, în mai multe privințe, Comisia nu a monitorizat suficient implementarea împrumutului. Debitorul a modificat planul inițial de îmbunătățire a securității de mai multe ori și a comunicat aceste modificări ambilor creditori, dar nu a primit niciodată aprobarea oficială a Comisiei, deși acordul privind împrumutul conținea o cerință explicită în acest sens. În schimb, Comisia a declarat că s-a bazat pe acțiunile BERD legate de propriul împrumut (a se vedea punctul 54). În plus, dintre cele patru cereri de amânare a datei definitive de finalizare (a se vedea și punctele 44-45), două cereri prezentate după 2022 nu au fost nici ele aprobate de Comisie. Consultantul responsabil de monitorizare a raportat încălcări repetate ale anumitor clauze ale acordului de împrumut, cum ar fi faptul că debitorul nu și-a respectat pe deplin obligațiile legate de contractarea unei asigurări, nu a demonstrat că veniturile sale din energie electrică îi acoperă costurile, inclusiv costurile legate de securitatea nucleară, și nu a contribuit la fondul de dezafectare în perioada 2020-2024. Astfel de situații sunt descrise în acordul de împrumut ca posibile evenimente de nerambursare a împrumutului Euratom, permițând Comisiei să solicite rambursarea accelerată a acestuia sau anularea, dacă banii nu au fost deja transferați. Comisia nu a furnizat însă elemente de probă care să ateste că a evaluat dacă încălcările respective justificau astfel de măsuri sau că a urmărit soluționarea problemelor.
- 53** În plus, Comisia a aprobat fiecare plată din cadrul împrumutului în perioada 2017-2021 fără o confirmare a faptului că plățile respective acopereau costuri deja suportate și plătite de debitor. Acest lucru reduce asigurarea că finanțarea din partea UE a fost utilizată exclusiv pentru a sprijini programul de îmbunătățire a securității. Potrivit rapoartelor consultantului, până la sfârșitul anului 2021, debitorul cheltuiuse în cadrul proiectului doar 235 de milioane de euro din totalul de 300 de milioane pe care îl primise până la momentul respectiv de la Euratom. Deși debitorul a efectuat treptat cheltuieli suplimentare legate de proiect în anii următori, situația din iunie 2025 arăta o sumă de 10 milioane de euro care nu a fost încă utilizată.
- 54** La toate acestea se adaugă faptul că Comisia nu a stabilit o relație formală cu părți terțe care joacă roluri importante în împrumutul Euratom, în special cu BERD, pe care Comisia s-a bazat în cele din urmă în ceea ce privește monitorizarea. Această observație se aplică și pentru relația cu consultantul responsabil de monitorizare, în care BERD, dar nu și Comisia, este contrapartea contractuală. Comisia a primit o copie a contractului inițial privind monitorizarea, care expirase în 2018. Chiar dacă a continuat să primească rapoarte trimestriale de monitorizare, precum și certificate în sprijinul deciziilor sale de a aproba plata împrumuturilor, Comisia nu mai avea cunoștință de la acea dată despre sfera, termenii și condițiile în care au fost furnizate serviciile respective după 2018.

În majoritatea cazurilor, monitorizarea se concentrează pe realizări și nu pe îmbunătățirile efective în materie de securitate nucleară

55 Acordurile de grant din cadrul ICSN includ, de regulă, o „matrice de cadru logic”, ca parte a cadrului de monitorizare al Comisiei. În această matrice, Comisia și omologul său convin asupra așteptărilor privind acțiunea finanțată, mai precis din perspectiva obiectivelor, a realizărilor specifice și a impactului global al acesteia. Matricea include indicatori cu valori de referință, valori-țintă și un calendar pentru atingerea lor. Aceasta este o bună practică ce permite Comisiei să monitorizeze punerea în aplicare a acțiunii și, în cele din urmă, să evalueze și să agrege efectele acesteia. Există și alte elemente care întăresc monitorizarea de către Comisie a punerii în aplicare a acțiunilor:

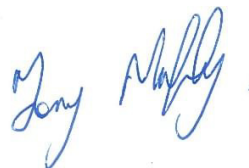
- (a) utilizarea cunoștințelor de specialitate disponibile în cadrul Centrului Comun de Cercetare pentru a sprijini DG INTPA în monitorizarea tehnică a acțiunilor în curs și în evaluarea rezultatelor;
- (b) utilizarea metodei de „monitorizare axată pe rezultate” (ROM) în cadrul acțiunilor selectate, caz în care Comisia angajează contractanți externi pentru a examina intervențiile în curs, inclusiv prin misiuni la fața locului.

56 Cu toate acestea, atunci când a examinat punerea în practică a acestor proceduri de monitorizare, Curtea a observat că matricea logică a fost utilizată în 9 dintre cele 14 contracte incluse în eșantionul său. În 7 dintre aceste 9 cazuri, matricea s-a axat pe realizări (realizarea activităților planificate), nu pe efectele activităților respective. În plus, Curtea a remarcat că nu existau cerințe contractuale privind utilizarea efectivă a realizărilor finanțate (punctul 49). Acești factori reduc utilitatea cadrului pentru a stabili dacă și în ce măsură acțiunea a contribuit efectiv la un nivel mai ridicat de securitate nucleară într-o anumită instalație sau țară. În rapoartele de monitorizare axată pe rezultate examinate de Curte, contractanții Comisiei confirmă această evaluare. În același timp, acești contractanți atenuează într-o anumită măsură lipsa accentului pe efecte prin faptul că furnizează o analiză mai aprofundată a rezultatelor obținute prin acțiunile concrete pe care le-au examinat. Metoda monitorizării axate pe rezultate nu este utilizată în mod sistematic în toate acțiunile finanțate de ICSN: doar 5 dintre cele 14 contracte din eșantionul Curții au fost supuse unei astfel de examinări. Prin urmare, Comisia nu dispune de un sistem de monitorizare cuprinzătoare a efectelor sprijinului său – la nivel de acțiune, de instalație sau la nivel regional ori național – sau de un sistem de utilizare a acestor informații pentru a-și consolida procesul decizional în vederea elaborării acțiunilor viitoare și a evaluării urgenței acestora.

57 Deși o astfel de evaluare cuprinzătoare nu există, Curtea a observat totuși că activitățile finalizate din eșantion care fuseseră finanțate de ICSN obținuseră unele rezultate tangibile legate de securitatea nucleară, astfel cum se indică în rapoartele de implementare. Rezultatele sunt variate ca natură, dar includ reducerea radioactivității la Cernobîl și în fostele mine de uraniu din Asia Centrală la care lucrările au fost finalizate. De asemenea, în Armenia, rezultatele includ punerea în aplicare a recomandărilor privind testele de rezistență și reducerea riscului de eliberări radioactive în mediu în caz de accidente nucleare, împreună cu prelungirea autorizației de funcționare a centralei nucleare până în 2031.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera III, condusă de doamna Bettina Jakobsen, membră a Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 27 ianuarie 2026.

Pentru Curtea de Conturi

Tony Murphy
Președinte

Anexe

Anexa I – Informații despre audit

Securitatea nucleară

- 01** Conform definițiilor date de AIEA¹ și de UE², securitatea nucleară înseamnă realizarea condițiilor corespunzătoare de operare, precum și prevenirea accidentelor și diminuarea consecințelor acestora, având drept rezultat protecția lucrătorilor și a populației contra pericolelor care sunt asociate radiațiilor. Obiectivul fundamental în materie de securitate este de a proteja persoanele împotriva efectelor nocive ale radiațiilor ionizante. Conceptul înglobează instalațiile nucleare, deșeurile radioactive și transportul de materiale radioactive³. Deși interconectată, securitatea nucleară diferă de siguranța nucleară prin faptul că aceasta din urmă se referă la prevenirea, detectarea și răspunsul la acte infracționale sau neautorizate săvârșite cu intenție care implică materiale nucleare sau radioactive și instalații sau activități conexe.

---

¹ *IAEA Nuclear Safety and Security Glossary*, p. 139-140.

² Articolul 3 alineatul (2) din [Directiva 2009/71/Euratom a Consiliului](#) de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare.

³ *IAEA Nuclear Safety and Security Glossary 2022*.

- 02** O varietate de sectoare, inclusiv agricultura, medicina și explorarea spațială, utilizează tehnologii nucleare. Aplicația primară a tehnologiilor nucleare este însă generarea de energie electrică și termică. În 2024, energia nucleară a asigurat aproximativ 4,8 % din cererea mondială de energie, care a atins aproape 650 de exajouli în anul respectiv, după o creștere constantă în ultimul deceniu⁴. În iulie 2025, aproximativ 376 de gigawați electrici (GWe) din capacitatea instalată netă totală erau disponibili prin intermediul a 416 reactoare nucleare din 31 de țări. În același timp, în 12 din cele 27 de state membre ale UE⁵ funcționau o sută de reactoare nucleare, cu o capacitate instalată netă de aproximativ 98 GWe în total⁶. Potrivit Eurostat, aproximativ o cincime (23 %) din energia electrică produsă în UE în 2023 a fost generată de centrale nucleare, ceea ce reprezintă mai mult decât dublul față de 9 % la nivel mondial⁷. În decembrie 2023, un grup de 25 de țări (dintre care 12 erau state membre ale UE) participante la cea de a 28-a Conferință a părților (COP) a Organizației Națiunilor Unite au semnat o declarație cu scopul de a tripla capacitatea de energie nucleară până în 2050. Alte șase țări s-au alăturat acestui angajament în cadrul COP 29 din 2024, numărul total ajungând astfel la 31.
- 03** Având în vedere numărul limitat de reactoare nucleare nou construite în ultimii ani, în special în Europa și America de Nord, vârsta medie a reactoarelor la nivel mondial a crescut în timp. În total, 278 de reactoare, adică două treimi din flota operațională existentă la nivel mondial, au fost conectate la rețea cu cel puțin 31 de ani în urmă. Printre acestea se numără 160 de reactoare care au fost conectate timp de cel puțin 40 de ani, majoritatea fiind situate în Franța, Rusia și Statele Unite (a se vedea *figura 1*).

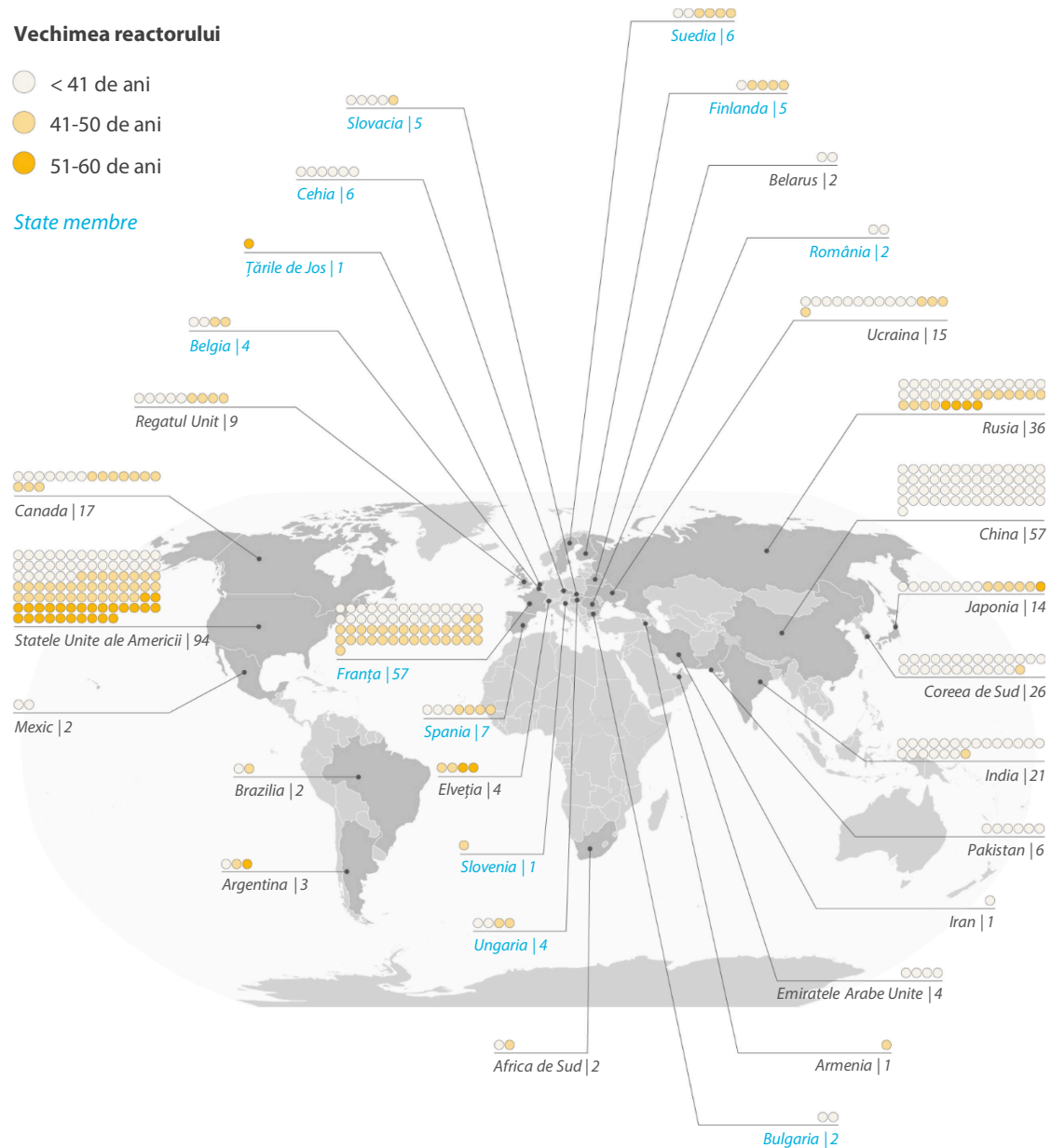
⁴ Agenția Internațională a Energiei, *Global Energy Review 2025*.

⁵ Belgia, Bulgaria, Cehia, Spania, Franța, Ungaria, Țările de Jos, România, Slovenia, Slovacia, Finlanda și Suedia.

⁶ Baza de date a Sistemului informațional al AIEA privind reactoarele de putere (PRIS), date extrase în iulie 2025.

⁷ Agenția Internațională a Energiei, *Global Energy Review 2025*.

Figura 1 | Numărul și vechimea reactoarelor aflate în exploatare la nivel mondial

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza seriilor de date de referință ale AIEA intitulate *Nuclear Power Reactors in the World* (decembrie 2023) și pe baza Sistemului informațional al AIEA privind reactoarele de putere (PRIS) (iulie 2025).

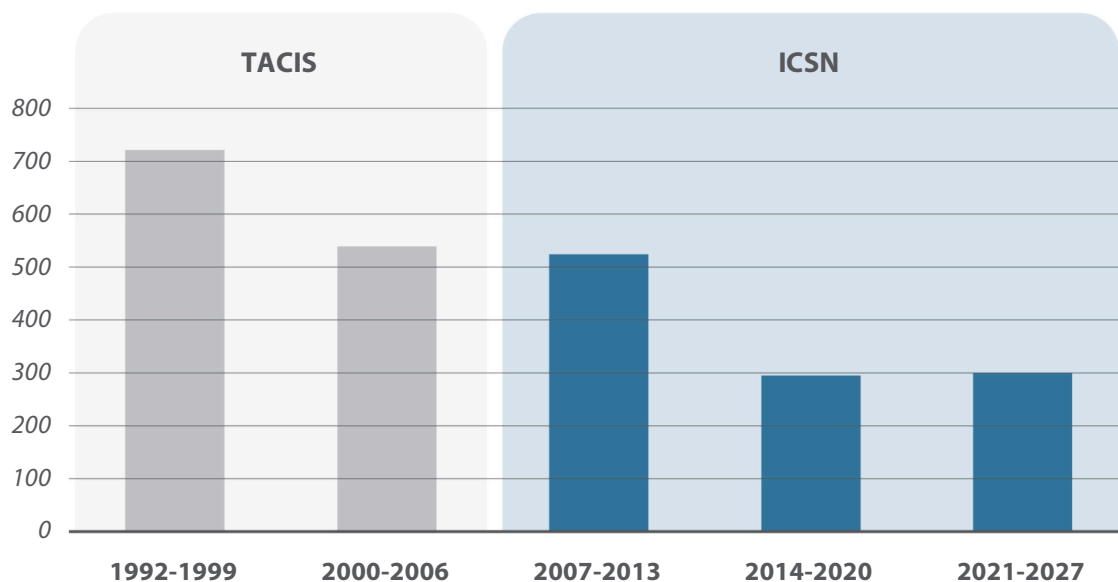
Instrumentele UE de cooperare internațională în materie de securitate nucleară

- 04** Acțiunea UE în domeniul securității nucleare, inclusiv cooperarea internațională, se bazează pe [Tratatul Euratom](#). Acesta a fost semnat inițial în 1957 între Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Țările de Jos. Toate celelalte state membre ale UE au aderat între timp, formând Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom). Euratom împarte aceleași organe executive și state membre cu UE, iar majoritatea acțiunilor bazate pe Tratatul Euratom sunt finanțate de la bugetul UE. Prin urmare, în sensul prezentului raport, termenii „UE” și „Euratom” sunt utilizați interschimbabil.

Un peisaj al securității nucleare în continuă evoluție

- 05** Peisajul securității nucleare a evoluat de la începuturile cooperării UE în acest domeniu. Accidentul de la Cernobîl din 1986 și prăbușirea Uniunii Sovietice în 1991 au generat preocupări majore cu privire la securitatea instalațiilor nucleare exploatate în noile state independente. Această situație a condus la lansarea Programului de asistență tehnică pentru Comunitatea Statelor Independente (TACIS), cu o alocare financiară de la UE de 1 260 de milioane de euro consacrată securității nucleare în perioada 1992-2006, adică aproximativ 84 de milioane de euro pe an. În această perioadă, situația în materie de securitate în zona geografică acoperită de TACIS a cunoscut o îmbunătățire treptată, în special odată cu închiderea permanentă în Lituania și Ucraina a reactoarelor de tipul celor de la Cernobîl moștenite din era sovietică, precum și grație programelor de modernizare semnificativă a altor modele. Acest lucru a permis Comisiei să reducă treptat dimensiunea programelor de cooperare ulterioare, până la 300 de milioane de euro în perioada 2021-2027 (adică aproximativ 43 de milioane de euro pe an), extinzând în același timp sfera geografică de aplicare, care acoperă în prezent întreaga lume. [Figura 2](#) rezumă sprijinul acordat de UE sub formă de granturi pentru securitatea nucleară internațională.

Figura 2 | Evoluția granturilor UE pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară în cadrul TACIS și al ICSN (în milioane de euro)

Notă: pentru perioada 2014-2020, bugetul inițial al ICSN (225 de milioane de euro) a fost suplimentat cu 70 de milioane de euro pentru a finanța o contribuție la Fondul privind realizarea unei structuri de protecție la Cernobîl (**caseta 2**).

Sursa: Comisia Europeană.

- 06** Evoluțiile mai recente, cum ar fi accidentul de la Fukushima din 2011 și războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei începând din 2022, au evidențiat noi riscuri. Împreună cu apariția unor noi tehnologii, cum ar fi reactoarele modulare mici, aceste evenimente au remodelat într-un mod și mai pronunțat peisajul securității nucleare.

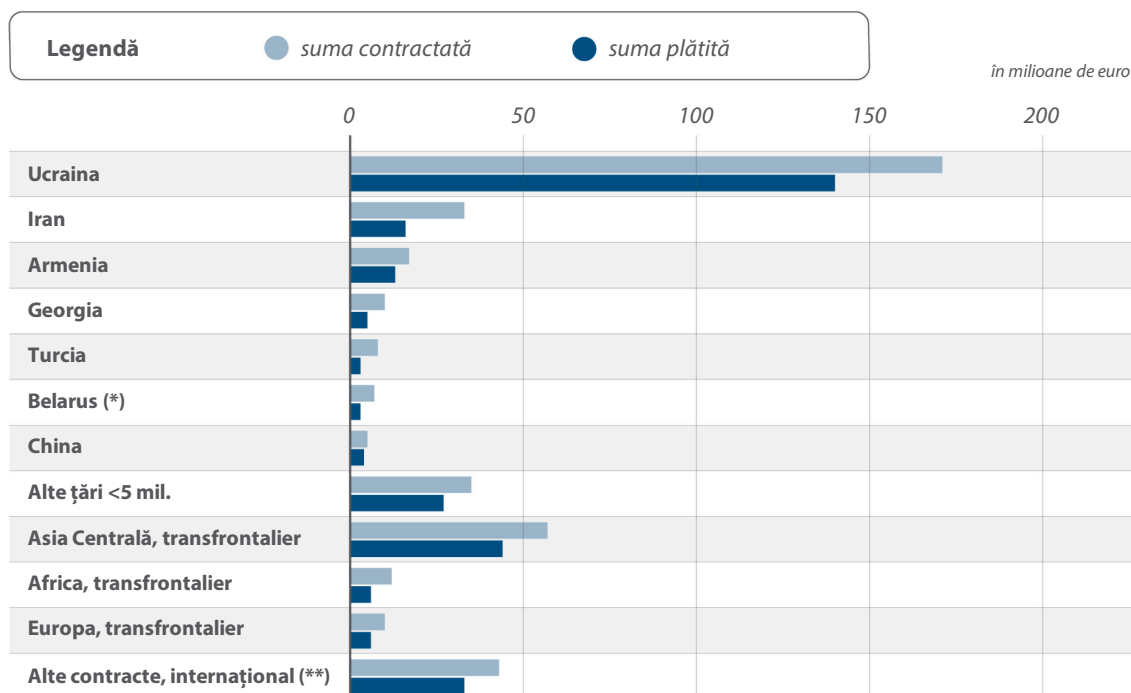
Instrumentele actuale de finanțare pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară

- 07** Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului a creat Instrumentul european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară, dotat cu 300 de milioane de euro pentru perioada 2021-2027. Acesta este succesorul [ICSN 2014-2020](#) și a păstrat aceleași obiective:
- promovarea unei culturi eficiente în materie de securitate nucleară și de radioprotecție, a punerii în aplicare a celor mai înalte standarde de securitate nucleară și de radioprotecție, precum și a îmbunătățirii continue a securității nucleare;
  - gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, precum și dezafectarea și remedierea fostelor amplasamente și instalații nucleare;
  - instituirea unor sisteme eficiente și eficiente de garanții privind materialele nucleare în țările terțe.
- 08** Deși sprijinul finanțat de UE este adesea furnizat prin intermediul contractanților, beneficiarii finali ai cooperării sunt autoritățile de reglementare din țările partenere, agențiile naționale responsabile cu gestionarea deșeurilor radioactive sau părțile interesate din cadrul [sistemelor de evidență și control al materialelor nucleare](#). Operatorii centralelor nucleare pot fi și ei beneficiari ai cooperării finanțate de UE, însă numai în cazurile excepționale descrise în Regulamentul privind ICSN⁸.
- 09** Sfera geografică de aplicare a ICSN este mondială. Instrumentul tratează însă ca prioritate [țările candidate la aderarea la UE](#) și țările care fac obiectul [politicii europene de vecinătate](#). Ucraina a fost principală țară vizată, beneficiind de aproximativ 170 de milioane de euro, adică 42 % din totalul sumelor contractate în perioada 2014-2024 (a se vedea [figura 3](#)).

---

⁸ Punctul 1 litera (b) din anexa la [Regulamentul din 2014 privind ICSN](#); articolul 13 din [Regulamentul din 2021 privind ICSN](#).

Figura 3 | Sume contractate și plătite din ICSN în perioada 2014-2024, per locație (în milioane de euro)

Notă: (*) cooperarea cu Belarusul în cadrul ICSN a încetat în urma invadării Ucrainei de către Rusia în 2022; (**) „Alte contracte, internațional” se referă la contracte care acoperă acțiuni de securitate nucleară fără o sferă geografică specifică.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor din contractele furnizate de Comisie în iulie 2025.

- 10** În plus, pe baza unei [decizii a Consiliului din 1977](#) care a împuternicit Comisia să acorde împrumuturi Euratom pentru a contribui la finanțarea centralelor nucleare, în 2013 a fost convenit un mecanism de împrumut între Euratom și Energoatom, compania de stat responsabilă cu exploatarea centralelor nucleare din Ucraina. Între 2017 și 2021, Comisia a plătit debitorului, în numele Euratom, o sumă totală de 300 de milioane de euro, cu scopul de a îmbunătăți securitatea instalațiilor acestuia. Rambursarea acestui împrumut este prevăzută să înceapă în 2027. Provizionarea împrumutului este finanțată din ICSN.

Roluri și responsabilități

- 11** Diferite servicii ale UE și ale Comisiei contribuie la cooperarea internațională în materie de securitate nucleară. Cel mai important rol revine DG INTPA, care conduce planificarea anuală și gestionarea zilnică a ICSN, în coordonare cu Direcția Generală Extindere și Vecinătate Estică și cu Direcția Generală Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Golf pentru acțiunile din aceste zone geografice și cu sprijinul tehnic al Centrului Comun de Cercetare. Programul indicativ multianual al ICSN este condus de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), sprijinit de Comisie, în consultare cu țările sau regiunile partenere, precum și cu reprezentanți ai [Grupului european de reglementare pentru siguranța nucleară](#) (ENSREG). Atât programul indicativ multianual, cât și planurile de acțiune anuale fac obiectul [examinării](#) de către reprezentanții statelor membre în cadrul Comitetului ICSN. Implementarea ICSN poate fi gestionată direct de DG INTPA sau indirect de partenerii de implementare cărora li s-a încredințat acest rol prin acorduri de contribuție (de exemplu, [BERD](#), [AIEA](#) și [Centrul pentru Știință și Tehnologie din Ucraina](#)), pentru punerea în aplicare a unor acțiuni specifice.
- 12** Dincolo de ICSN, împrumutul Euratom pentru Ucraina a fost inițial definit și pus în aplicare de Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare a Comisiei. O decizie a Comisiei din 2020⁹ a împuternicit însă DG Buget să fie serviciul principal responsabil de operațiunile de împrumut și de credit efectuate în numele Euratom și, prin urmare, de supravegherea împrumutului pentru Ucraina.
- 13** Deși nu are un rol de prim-plan în gestionarea instrumentelor de finanțare ale UE pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară, Direcția Generală Energie (DG ENER) a Comisiei coordonează punerea în aplicare a Tratatului Euratom, sprijină planificarea anuală a ICSN de către DG INTPA și se angajează în acorduri bilaterale cu țările partenere. Printre altele, aceste acorduri acoperă teste de rezistență voluntare din centralele nucleare – facilitate de DG ENER, desfășurate cu sprijinul ENSREG și eligibile pentru finanțare din ICSN.

---

⁹ C(2020) 796.

Sfera și abordarea auditului

- 14** Energia nucleară ocupă un loc important pe agenda publică și politică – fie pentru că oferă o soluție cu emisii scăzute de dioxid de carbon la cererea tot mai mare de energie de la nivel mondial, fie din cauza preocupărilor de securitate generate de accidentele din trecut și, mai recent, de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. [Consiliul a reiterat recent](#) necesitatea de a promova și sprijini în continuare „cele mai înalte standarde de securitate nucleară, de mediu și de transparență, la nivel regional, în imediata vecinătate a frontierelor UE și la nivel mondial”.
- 15** Curtea a desfășurat în trecut activități importante de audit în domeniul nuclear, axându-se pe [securitatea nucleară](#) și pe [dezafectarea reactoarelor](#) din statele membre ale UE. În cadrul acestui audit, Curtea a examinat dacă Comisia a reușit să întărească securitatea nucleară în țările din afara UE. Mai concret, s-a evaluat dacă:
- (a) Comisia, împreună cu SEAE, a conceput și a stabilit un cadru strategic cuprinzător pentru cooperarea internațională a UE în domeniul securității nucleare;
  - (b) Comisia a justificat în mod corespunzător alocarea sprijinului financiar din partea UE pentru acțiunile ICSN și plata împrumutului Euratom;
  - (c) acțiunile în materie de securitate nucleară finanțate de UE au produs realizări la timp și în limitele bugetului prevăzut, precum și rezultate tangibile și durabile;
  - (d) Comisia a instituit un sistem solid de monitorizare pentru a urmări implementarea acțiunilor ICSN și impactul acestora.
- 16** Auditul a acoperit cheltuielile ICSN contractate în perioadele 2014-2020 și 2021-2024, din care Curtea a selectat un eșantion de 14 contracte, pe baza materialității lor, cu scopul de a reflecta, de asemenea, diferitele metode de gestiune, domeniul de aplicare al acțiunii (furnizarea de cunoștințe de specialitate și furnizarea de echipamente legate de siguranță, infrastructură și lucrări de remediere), stadiul punerii în aplicare și diferitele zone geografice. Lista contractelor incluse în eșantion care acoperă acțiuni din Armenia, Asia Centrală, Iran și Ucraina este prezentată în [anexa II](#). Auditul a acoperit, de asemenea, singurul împrumut Euratom în curs, și anume cel acordat Ucrainei (a se vedea punctul [10](#)). Auditul nu a acoperit cheltuielile UE care vizează în principal siguranța nucleară, întrucât actele infracționale sau intenționate implică o gamă separată de riscuri, cadre de control și instrumente de finanțare separate ale UE.

- 17** Auditorii au analizat documentele Comisiei și ale SEAE referitoare la crearea ICSN și la instituirea mecanismului de împrumut Euratom, precum și documentația aferentă contractelor incluse în eșantion. S-au desfășurat interviuri cu personalul Comisiei și al SEAE implicat în programarea și gestionarea ICSN și a mecanismului de împrumut Euratom, precum și cu o selecție de parteneri de implementare, de autorități naționale și de beneficiari. Au avut loc examinări documentare pentru toate contractele incluse în eșantion, completate cu vizite la fața locului în țările partenere în care sprijinul acordat de ICSN a vizat lucrări fizice: Armenia și Uzbekistan. Din cauza continuării războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, vizita planificată la proiecte din Ucraina a fost înlocuită de videoconferințe cu principalele părți interesate.
- 18** Metodologia de audit a Curții este conformă cu standardele internaționale de audit adoptate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (*International Organization of Supreme Audit Institutions – INTOSAI*).

Anexa II – Lista contractelor incluse în eșantion

	Tipul de contract	Natura activității principale	Locație	CFM	● Suma contractată inițial ● Suma contractată până la sfârșitul lui 2024 <i>(în milioane de euro)</i>
1	Acord de delegare	Lucrări de infrastructură	Ucraina	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 30%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 30,0 <div style="width: 70%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 70,0 </div>
2	Acord de delegare	Lucrări de infrastructură	Ucraina	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 40%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 19,1 <div style="width: 40%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 19,1 </div>
3	Acord de delegare	Lucrări de remediere	Asia Centrală: Kârgâzstan, Tadjikistan, Uzbekistan	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 30%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 16,5 <div style="width: 60%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 37,0 </div>
4	Acord de contribuție	Lucrări de remediere	Asia Centrală: Kârgâzstan, Tadjikistan, Uzbekistan	2021-2027	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 30%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 10,3 <div style="width: 30%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 10,3 </div>
5	Acord de contribuție	Lucrări de remediere	Asia Centrală: Kârgâzstan, Tadjikistan, Uzbekistan	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 3,0 <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 3,0 </div>
6	Acord de contribuție	Echipamente și monitorizare	Ucraina	2021-2027	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 3,4 <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 3,4 </div>
7	Acord de contribuție	Echipamente	Iran	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 15%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 5,0 <div style="width: 15%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 5,0 </div>
8	Contracte de furnizare de produse	Echipamente	Iran	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 15%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 6,6 <div style="width: 15%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 6,6 </div>
9	Contracte de servicii	Servicii de consultanță	Iran	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 3,9 <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 3,9 </div>
10	Contracte de servicii	Servicii de consultanță	Armenia	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 4,0 <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 4,0 </div>
11	Contracte de servicii	Servicii de consultanță	Armenia	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 2,2 <div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 2,2 </div>
12	Contracte de servicii	Servicii de consultanță	Armenia	2021-2027	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 2,0 <div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 2,0 </div>
13	Contracte de servicii	Servicii de consultanță	Armenia	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 6%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 1,2 <div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 1,8 </div>
14	Acord de delegare	Lucrări de remediere	Ucraina	2014-2020	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #4F81BD; margin-right: 5px;"></div> 3,5 <div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #004A87; margin-right: 5px;"></div> 3,5 </div>

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor din contractele din cadrul ICSN furnizate de Comisie, extrase la 10 iulie 2025.

Acronime

Acronim	Definiție/explicație
AIEA	Agenția Internațională pentru Energie Atomică
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
COP	Conferința părților (Organizația Națiunilor Unite)
DG ECHO	Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene
DG ENEST	Direcția Generală Extindere și Vecinătate Estică
DG INTPA	Direcția Generală Parteneriate Internaționale
DG MENA	Direcția Generală Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Golful Persic
DG RTD	Direcția Generală Cercetare și Inovare
ENSREG	Grupul european de reglementare pentru siguranța nucleară
ERA	Contul de refacere a mediului pentru Asia Centrală (<i>Environmental Remediation Account for Central Asia</i>)
ICSN	Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară [astfel cum a fost creat prin Regulamentul (Euratom) nr. 237/2014 al Consiliului sau prin Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului, după caz]
JCPoA	Planul comun de acțiune cuprinzător (<i>Joint Comprehensive Plan of Action</i>)
SEAE	Serviciul European de Acțiune Externă
TACIS	Programul de asistență tehnică pentru Comunitatea Statelor Independente (<i>Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States</i>)

Glosar

Termen	Definiție/explicație
Acord de contribuție	Acord între Comisie și o organizație care implementează acțiuni în gestiune indirectă și care și-a demonstrat capacitatea de a gestiona fonduri la același nivel ca și Comisia.
Beneficiar	Persoană fizică sau juridică ce primește un grant sau un împrumut de la bugetul UE pentru implementarea unui proiect sau a unui program.
Buna gestiune financiară	Gestiunea resurselor în conformitate cu principiile economiei, eficienței și eficacității.
Contracte pe bază de onorarii	Acorduri contractuale în temeiul cărora serviciile sunt plătite pe baza timpului lucrat efectiv.
Contul de refacere a mediului pentru Asia	Fond cu donatori multipli, gestionat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și destinat combaterii riscurilor pentru mediu și sănătate pe care le prezintă deșeurile toxice și radioactive reziduale provenite de la minele de uraniu din era sovietică din Asia Centrală.
Efect	Modificare imediată sau pe termen mai lung, intenționată sau neintenționată, generată de un proiect, precum beneficiile datorate unei mai bune instruirii a forței de muncă.
Eficacitate	Gradul de îndeplinire a obiectivelor urmărite prin activitățile întreprinse.
Eficiență	Raportul optim dintre resursele utilizate, activitățile întreprinse și îndeplinirea obiectivelor.
Eveniment de nerambursare	Neîndeplinirea obligației de rambursare a unui împrumut în conformitate cu condițiile contractuale.
G7	Grupul celor șapte (G7) este o grupare informală de șapte țări (Canada, Franța, Germania, Italia, Japonia, Regatul Unit și Statele Unite) și UE. Membrii săi se reunesc anual în cadrul summitului G7 pentru a discuta chestiuni economice și geopolitice globale.
Gestiune indirectă	Metodă de execuție a bugetului UE prin care Comisia încredințează sarcini de execuție altor entități (precum țări terțe și organizații internaționale).
Grant	Srijin din bugetul UE pentru costuri efectiv suportate de un beneficiar pentru un proiect sau program eligibil, de obicei nerambursabil.
Impact	Consecințele pe termen lung mai ample ale unui proiect sau ale unui program finalizat, cum ar fi beneficiile socioeconomice pentru populație în ansamblul acesteia.
Indicator	Informație utilizată pentru măsurarea sau evaluarea unui aspect al performanței.

Jalon	Țintă intermediară în direcția îndeplinirii unui obiectiv specific, care trebuie atins până la o dată prestabilită.
Monitorizare	Observarea și verificarea sistematică, parțial prin intermediul indicatorilor, a progreselor realizate în vederea atingerii unui obiectiv.
Performanță	Măsura în care o acțiune, un proiect sau un program finanțat(ă) de UE și-a îndeplinit obiectivele și a obținut un raport costuri-beneficii optim.
Program	Mijloacele prin care sunt realizate obiectivele de politică ale UE, în general prin intermediul unor proiecte cofinanțate.
Reactor modular mic	Reactoarele modulare mici sunt reactoare nucleare avansate cu o capacitate de până la 300 de megawați electrici pe unitate, ceea ce reprezintă aproximativ o treime din capacitatea de generare a reactoarelor nucleare tradiționale.
Realizare	Ceea ce se produce sau se obține prin intermediul unui proiect (de exemplu, predarea unui curs de formare profesională sau construcția unui drum).
Remediere	Orice măsuri care pot fi luate pentru a reduce expunerea la radiații cauzată de contaminarea existentă a terenurilor, prin acțiuni care vizează direct contaminarea (sursa) sau căile de expunere a oamenilor.
Rezultat	Efect imediat al unui proiect sau al unui program după finalizarea acestuia, cum ar fi capacitatea îmbunătățită de inserție profesională a participanților la un curs sau accesul îmbunătățit ca urmare a construcției unui drum nou.
Serviciul European de Acțiune Externă	Serviciul diplomatic al UE, responsabil de politica externă și de securitate.
Studiu de fezabilitate	Evaluarea măsurii în care o metodă, un plan sau o lucrare sugerată este posibilă sau rezonabilă.
Sustenabilitate	Capacitatea finanțării acordate de UE de a continua să producă efecte și după încetare.

Răspunsurile Comisiei și ale Serviciului European de Acțiune Externă

<https://www.eca.europa.eu/ro/publications/SR-2026-08>

Calendar

<https://www.eca.europa.eu/ro/publications/SR-2026-08>

Echipa de audit

Rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene prezintă rezultatele auditurilor sale cu privire la politicile și programele UE sau la diverse aspecte legate de gestiune aferente unor domenii bugetare specifice. Curtea de Conturi Europeană selectează și concepe aceste sarcini de audit astfel încât impactul lor să fie maxim, luând în considerare riscurile la adresa performanței sau a conformității, nivelul de venituri sau de cheltuieli implicat, evoluțiile viitoare și interesul politic și public.

Acest audit al performanței a fost efectuat de Camera de audit III – Acțiuni externe, securitate și justiție, condusă de doamna Bettina Jakobsen, membră a Curții de Conturi Europene. Auditul a fost condus de domnul Marek Opiola, membru al Curții de Conturi Europene, cu sprijinul cabinetului său și al echipei de audit. Serviciile Curții au asigurat sprijin lingvistic și sprijin pentru concepția grafică.

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2026

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări.

Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu, în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Fotografia de pe pagina de titlu: © Fotokon – stock.adobe.com.

Imaginile 1 și 2: © centrala nucleară din Armenia. Toate drepturile rezervate.

Imaginile 3 și 6: © centrala nucleară de la Cernobîl. Toate drepturile rezervate.

Imaginea 4: © Centrul Științific și Tehnic de Stat pentru Securitate Nucleară și Radiologică (SSTC NRS). Toate drepturile rezervate.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

HTML	ISBN 978-92-849-6615-8	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/8405370	QJ-01-26-003-RO-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6616-5	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/5152226	QJ-01-26-003-RO-N

REFERINȚA EXACTĂ

Curtea de Conturi Europeană, [Raportul special nr. 08/2026](#) „Cooperarea internațională în materie de securitate nucleară – Comisia rămâne un actor important la nivel mondial, dar nu dispune de o strategie cuprinzătoare și nu asigură o monitorizare solidă”, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2026.

Curtea de Conturi Europeană a examinat dacă Comisia, împreună cu Serviciul European de Acțiune Externă, a reușit să întărească securitatea nucleară în țările din afara UE. În ansamblu, Curtea concluzionează că Comisia rămâne un actor important în cooperarea internațională în materie de securitate nucleară, care a contribuit la realizarea unei game largi de acțiuni, unele de mare amploare și complexe. Aceste rezultate au fost însă obținute adesea mai târziu decât se prevăzuse și uneori la un cost mai mare decât cel planificat inițial. În unele cazuri, sustenabilitatea pe termen lung rămâne o provocare majoră. Lipsa unei strategii cuprinzătoare și actualizate, faptul că nu are loc o prioritizare temeinică a propunerilor, precum și unele deficiențe în monitorizarea acțiunilor finanțate frânează de asemenea eficacitatea Comisiei. Curtea formulează o serie de recomandări menite să ajute la rezolvarea acestor probleme.

Raport special al Curții de Conturi Europene prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea paragraf TFUE.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/contact

Website: eca.europa.eu

Rețele sociale: @EUauditors